

Tweede Kamer, Strafrechtkenen

VERSLAG VAN EEN COMMISSIEDEBAT

Concept

De vaste commissie voor Justitie en Veiligheid heeft op 8 september 2026 overleg gevoerd met mevrouw Van Bruggen, staatssecretaris van Justitie en Veiligheid, en de heer Van Weel, minister van Justitie en Veiligheid, over:

- de brief van de minister van Justitie en Veiligheid d.d. 28 november 2024 inzake audit Verwijzingsportaal Bankgegevens 2023 (35238, nr. 9);
- de brief van de minister van Justitie en Veiligheid d.d. 18 april 2025 inzake reactie op verzoek commissie over het bericht Institutioneel racisme bij OM en rechtbanken (30950, nr. 452);
- de brief van de minister van Justitie en Veiligheid d.d. 14 mei 2025 inzake reactie op bericht Werk OM door aanhoudende ICT-problemen bijna volledig tot stilstand gekomen (29279, nr. 954);
- de brief van de minister van Justitie en Veiligheid d.d. 23 juni 2025 inzake jaarbericht Openbaar Ministerie 2024 (28844, nr. 296);
- de brief van de minister van Justitie en Veiligheid d.d. 19 juni 2025 inzake WODC-rapport Van verdenking tot vrijheidsstraf (29279, nr. 976);
- de brief van de minister van Justitie en Veiligheid d.d. 3 juli 2025 inzake rapport van de procureur-generaal bij de Hoge Raad "Afgezien van vervolging" (29279, nr. 979);
- de brief van de minister van Justitie en Veiligheid d.d. 17 juli 2025 inzake informatiebeveiliging OM (26643, nr. 1376);
- de brief van de minister van Justitie en Veiligheid d.d. 23 juli 2025 inzake voortgang informatiebeveiliging Openbaar Ministerie (OM) (26643, nr. 1377);
- de brief van de minister van Justitie en Veiligheid d.d. 4 augustus 2025 inzake Openbaar Ministerie (OM) stapsgewijs weer online (26643, nr. 1378);
- de brief van de minister van Justitie en Veiligheid d.d. 12 augustus 2025 inzake impact strafrechtkenen informatiebeveiliging OM (26643, nr. 1379);
- de brief van de minister van Justitie en Veiligheid d.d. 3 september 2025 inzake onderzoek naar kwetsbaarheid ICT-systemen OM (26643, nr. 1390);
- de brief van de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid d.d. 10 november 2025 inzake voortgangsrapportage aanpak foutieve tenaamstelling in vonnissen (29279, nr. 1001);
- de brief van de minister van Justitie en Veiligheid d.d. 16 december 2025 inzake voortgangsbrief strafrechtkenen (29279, nr. 1005);
- de brief van de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid d.d. 19 december 2025 inzake ADR-rapportage over aanpak foutieve tenaamstelling in vonnissen (29279, nr. 1007);
- de brief van de minister van Justitie en Veiligheid d.d. 12 januari 2026 inzake audit Verwijzingsportaal Bankgegevens (35238, nr. 10);
- de brief van de minister van Justitie en Veiligheid d.d. 22 mei 2026 inzake Fraudemonitor 2023-2024 van het Openbaar Ministerie (17050, nr. 614);

- de brief van de minister van Justitie en Veiligheid d.d. 27 mei 2026 inzake rapport van de procureur-generaal bij de Hoge Raad "Wordt vervolgd: Buiten de rechter OM, geïntensiveerd" (29279, nr. 1035);
- de brief van de minister van Justitie en Veiligheid d.d. 1 juni 2026 inzake WODC-rapport Ervaringen van procesdeelnemers met de OM-strafbeschikking (29279, nr. 1037);
- de brief van de minister van Justitie en Veiligheid d.d. 15 juni 2026 inzake jaarbericht Openbaar Ministerie 2025 (28844, nr. 305);
- de brief van de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid d.d. 18 juni 2026 inzake WODC-rapport Hervorming van strafovername (29279, nr. 1042);
- de brief van de minister van Justitie en Veiligheid d.d. 22 juni 2026 inzake voortgang strafrechtketen (29279, nr. 1043);
- de brief van de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid d.d. 2 juli 2026 inzake voortgangsrapportage aanpak foutieve tenaamstelling in vonnissen (29279, nr. 1065);
- de brief van de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid d.d. 3 juli 2026 inzake uitvoering motie van het lid El Abassi over een volledig en concreet overzicht van alle categorieën persoonsgegevens die via ECRIS worden verwerkt en gedeeld (Kamerstuk 36657-11) (36657, nr. 18);
- de brief van de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid d.d. 1 september 2026 inzake datalek bij het Centraal Justitieel Incassobureau (32761, nr. 345).

Van dit overleg brengt de commissie bijgaand geredigeerd woordelijk verslag uit.

De voorzitter van de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid,
Eerdmans

De griffier van de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid,
Van Tilburg

Voorzitter: Eerdmans
Griffier: Van Thiel

Aanwezig zijn zeven leden der Kamer, te weten: Abdi, Coenradie, Eerdmans, Ellian, Faber, Sneller en Straatman,

en mevrouw Van Bruggen, staatssecretaris van Justitie en Veiligheid, en de heer Van Weel, minister van Justitie en Veiligheid.

Aanvang 16.30 uur.

De **voorzitter**:

Beste mensen, ik heet u van harte welkom. Het is 16.30 uur. Ik open dit commissiedebat van de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid. Hedenavond spreken wij over de strafrechtketen. Ik heet iedereen op de tribune, de luisteraars thuis en de kijkertjes thuis welkom. Natuurlijk ook een hartelijk welkom aan de heer Van Weel, minister van Justitie en Veiligheid, en mevrouw Van Bruggen, staatssecretaris van Justitie en Veiligheid. De leden van deze Kamercommissie zijn in volle bezetting aanwezig. Zij zullen zo aftrappen over deze onderwerpen, te beginnen met mevrouw Faber.

Ik wil voorstellen om de spreektijd te beperken tot vier minuten in de eerste termijn, als de leden daarmee kunnen instemmen. Ik wil eigenlijk ook vragen of drie interrupties in de eerste aanleg genoeg zouden kunnen zijn voor de eerste termijn. Ik ben hier, zoals u ziet, zelf aanwezig als voorzitter, maar mijn tijd is beperkt tot 18.00 uur. Dan zal ik mij uit de voeten moeten maken. Ik wil aan de voorkant vragen wie van u, wie o wie ... Ik zie meteen de hand van mevrouw Coenradie. Dat was niet van tevoren afgestemd, maar het is toch heel fijn om te horen dat u de commissie kan voorzitten vanaf 18.00 uur. Dit debat staat in feite gepland tot 19.30 uur. Zeer veel dank.

Dan rest mij alleen nog te zeggen dat wij 25 studenten zouden verwachten van de Universiteit Leiden en 25 stuks van de campus Den Haag. Dat zijn studenten Criminologie en Veiligheidsbeleid. Zij hebben zich nog niet laten zien, maar wees dus niet verrast als er hier ineens 30 tot 50 mensen binnenkomen. Dat zijn zij.

Tot zover deze huishoudelijke mededelingen. Dan gaan wij over tot de start van het debat. Als iedereen er klaar voor is, wilde ik starten met mevrouw Faber. Zij zal spreken namens de PVV. Zij heeft daarvoor vier minuten. Gaat uw gang.

Mevrouw **Faber** (PVV):

Dank u, voorzitter. Een jaar geleden werd het Utrechtse stadhuis bestormd door links tuig van onder andere Extinction Rebellion en de palliewappies, die beveiligers en bodes aanvielen. Burgemeester Dijkema kon ternauwernood het vege lijf redden door het stadshuis weer in te vluchten. Gedreven door haar begrip voor hun woede en verdriet deed zij enkel aangifte van het geweld buiten. Het verstoren van de raadsvergadering was kennelijk van een mindere orde. Ze wilde liever niet dat de activisten stevig aangepakt zouden worden. Paternalistisch blaatte zij: ik geloof niet dat er iemand is die hen dat wil aandoen.

Dat is kletsboek. Veel burgers zijn dat stelletje activisten spuugzat. Zij springt kennelijk liever in de bres voor antisemitisch tuig, dat de barbaarse door Hamas uitgevoerde pogrom op 7 oktober 2023 wel oké vindt, dan voor de democratische rechtsstaat. Een raadslid deed wel aangifte van het verstoren van de raadsvergadering. De politie nam de aangifte op en stuurde deze door. Er waren verschillende verdachten in beeld, waaronder Laleh Almarjani. Het OM gaf aan dat de aangifte nooit was aangekomen. Later bleek dat deze wel degelijk was aangekomen, maar dat het OM de aangifte had geseponneerd. Het identificeren van de verdachten zou te veel capaciteit kosten. Wat een lamlendigheid. Graag een reactie.

Dan kom ik op het laatste nieuws. De zaak rond de vier verdachten die de burgemeester intimideerden zou vorig jaar november voorkomen. Deze zaak werd op verzoek van de verdediging echter vlak voor de zitting ingetrokken. Is deze hele affaire niet een aanvreting van de democratische rechtsstaat? Graag een reactie. De burgemeester werd zo op haar wenken bediend. Er is tot op heden geen enkele verdachte voor de rechter verschenen.

Voorzitter. De asielindustrie en het afbraakbeleid van de links-liberale kabinetten drukken zwaar op de strafrechtketen. Om niet te verzuipen in al dat werk, stuurt het OM erop aan om zo veel mogelijk zaken af te doen door middel van strafbeschikkingen en septs. Het motto van het OM is dan ook "strafbeschikking, tenzij". Dit wordt niet enkel

op eenvoudige zaken toegepast, maar regelmatig ook op zwaardere zaken. Dikwijls is er onduidelijkheid over waarom een zaak niet is afgedaan voor de rechter en over de strafmaat. Vooral slachtoffers zijn de dupe van de strafbeschikkingen. Als het aan dit kabinet ligt, wordt de strafbeschikking uitgebreid.

Voorzitter. De afgelopen vijf jaar zijn meer dan de helft van de misdrijfzaken afgedaan met een sepot. Een officier van justitie kan niet alleen zaken seponeren op basis van techniek, maar ook op basis van beleid. Dat is glad ijs. In het beleid zie je sepotgronden zoals maatschappelijke belangenconflicten, het vermijden van maatschappelijke onrust, een lopende tbs enzovoorts. Zo kunnen daders bijvoorbeeld straffeloos het treinverkeer ontwrichten door op het spoor te gaan zitten en kunnen klimaatdrammers het lossen van kolenschepen stilleggen. In hoeverre kunnen tbs'ers onbestraft nieuwe strafbare feiten plegen? Hoeveel zaken zijn er onder het tapijt geschoven? Graag een reactie.

Sepots met als grondslag het vermijden van maatschappelijke onrust zijn een cadeautje van onder andere de asielindustrie. Overlast van gelukszoekers kan zo bijvoorbeeld eenvoudig worden afgevlakt om weerstand tegen azc's te verkleinen. Beleidssepots zijn zaken waarbij het aannemelijk is dat de rechter tot een oordeel kan worden. Toch worden deze zaken weggehouden van de rechter. Draagt de officier van justitie in dezen twee petten, die van de vervolger en die van rechtspreker? Hoezo trias politica? Hoe zit het met de parketmedewerkers met en zonder mandaat, die ook seponeren? Graag een reactie.

Voorzitter. Het pampieren van asielzoeker is grenzeloos. Dankzij de Hoge Raad kunnen zij straffeloos rondlopen met vervalste reisdocumenten of identiteitsbewijzen. De Hoge Raad heeft bepaald dat zij niet vervolgd worden zolang er niet onherroepelijk of afwijzend is besloten over de asielaanvraag. Zo hou je een eventuele veroordeling buiten de asielprocedure. Er liggen zo'n 1.900 van dergelijke zaken op de plank. Het OM is bezig deze zo veel mogelijk te seponeren of ze worden niet-ontvankelijk verklaard. Wat is dit voor een idiote situatie? Op welke sepotcodes worden deze zaken weggemoffeld? Graag een reactie. Is de minister bereid om een overzicht te laten verstrekken van het aantal sepots per sepotcode per jaar voor de afgelopen vijf jaar?

Voorzitter. Ik rond af. Dit is nog maar het topje van de ijsberg. Je vraagt je soms verbijsterd af in wat voor gekkenhuis wij beland zijn.

Dank u wel.

De **voorzitter**:

Dank u wel, mevrouw Faber. Dan is het woord aan de heer Ellian. Hij zal spreken namens de VVD. Gaat uw gang.

De heer **Ellian** (VVD):

Dank u wel, voorzitter. Een goed functionerende strafrechtelijke keten is essentieel als je de rechtsstaat in stand wil houden. Die zorgt er immers voor dat strafbare feiten leiden tot het opsporen van een dader, vervolging voor het strafbare feit, berechting en uiteindelijk executie van de straf, wat nog weleens te weinig aandacht krijgt. Als dat allemaal niet lukt, leidt dat natuurlijk tot een gevoel van straffeloosheid. Dat is uiteindelijk wat je met elkaar probeert te voorkomen.

Voorzitter. Het is misschien wat gek, maar ik wil het volgende doen in de rol die ik heb, want ik heb beide bewindspersonen hier. Ik wil even stilstaan bij de gebeurtenissen van afgelopen week in Overasselt en in ieder geval de betreffende politiemensen die gewond zijn geraakt, een hart onder de riem steken en veel sterkte wensen, en uiteraard ook de omwonenden daar. Uiteraard wil ik gewoon iedereen die zich hiermee bezighoudt danken, want volgens mij wordt er nu dag en nacht gewerkt aan het opsporen van de verdachten en hopelijk ook aan het korte metten maken met de grote meneer die erachter zit, ene Jos L.

Ook voor zo'n zaak geldt echter dat de keten op orde moet zijn. Wat dat betreft staan de seinen op zich niet per se op groen, gebiedt de eerlijkheid te zeggen. Ik zat nog eens te kijken naar het rapport van de Rekenkamer. Er zijn ernstige onvolkomenheden. Een gemiddelde ondermijningszaak, een zaak over georganiseerde criminaliteit, duurt ruim 600 dagen. Goed, daar moeten we eerlijk bij zeggen dat dat ook komt doordat de advocaten van deze lieden hele goede tactieken hebben, die enorm vertragen. Maar op zich is 600 dagen wat aan de lange kant. In 80% van de zedenzaken de afgesproken doorlooptijd niet halen is natuurlijk ook niet goed.

Er komt een nieuw deltaplan aan. De belangrijkste vraag van mij aan de minister is wat hij nu verwacht van het deltaplan. Blijft het deltaplan hangen in algemeenheden, zoals "we gaan beter met elkaar overleggen en we gaan goed op elkaar letten als ketenpartijen; de politie houdt rekening met het OM en de rechtsspraak meer met het OM"? Hopelijk houdt iemand ook nog rekening met het gevangeniswezen, zeg ik om dat hier maar even te benadrukken. Dat gaat 'm dan natuurlijk niet worden. De essentie is dat je boven de keten zal moeten uitstijgen. Ik ben heel benieuwd of de minister al een inkijkje kan geven in zijn verwachtingen van het deltaplan.

Is de vraag of de financiering nog bij deze keten past, ook onderdeel van alles wat er nu gebeurt? Het OM wordt voor een deel PxQ gefinancierd. De politie wordt dat niet; die krijgt gewoon een groot bedrag. Daar gaat de minister morgen over in debat met de Kamer. Ik vraag me oprecht af of dit nog van deze tijd is. Zou je niet veel meer moeten kijken naar welk fenomeen welk bedrag kost? Ik noem maar iets: een statelijke actor waar we iets tegen moeten doen, omdat er acties zijn in Nederland. Dat kan een behoorlijk bedrag kosten, maar het kan leiden tot twee verdachten. Als je dat afrekent met deze systematiek, is dat superinefficiënt, maar het is wel verschrikkelijk belangrijk; dat kan. Andersom zou het niet zo moeten zijn dat er, als iemand een tekort heeft, maar meer fietsendiefstallen naar zitting worden gebracht. Dat slaat namelijk ook nergens op, alhoewel ik natuurlijk vind dat elke fietsendief opgespoord moet worden.

De heer **Sneller** (D66):

De heer Ellian is hier natuurlijk al een paar jaar mee bezig, namens deze commissie, maar ook als woordvoerder voor de VVD. Wat is zijn voorstel voor de financiering? Ik kan hem namelijk helemaal volgen. Ziet hij ook een bepaalde ketenfinanciering voor zich?

De heer **Ellian** (VVD):

Soms is het stellen van een moeilijke vraag makkelijker dan het antwoord geven op die moeilijke vraag. Het hele antwoord heb ik niet. Ik vind dat mij daarin ook wel enige bescheidenheid past. Ik ga hier niet zo uit de losse pols een ketenfinancieringssysteem op tafel gooien, terwijl het gaat om een bedrag van,

afgerond, inmiddels zo'n 19 miljard op de JenV-begroting, geloof ik. Ik denk dat de essentie is ... Dat probeerde ik net te illustreren met het voorbeeld van een statelijke actor waar een hoopje verdachten uit komt, om het zo maar te zeggen. In de financieringssystematiek leidt dat tot heel veel geld uitgeven, waar vanuit het ministerie uiteindelijk geen geld tegenover staat. Dat hoeft niet erg te zijn als wij het belangrijk vinden. Er zit best een gekke prikkel in, bijvoorbeeld bij het OM, want dat krijgt voor een deel betaald voor het aantal zaken; idem dito voor de rechtspraak. Dat is best gek, want zo'n Marengoproces duurt megalang. Het is ontzettend belangrijk. Die gasten moeten hun straf krijgen en uitzitten, maar dat leidt tot een hoop financieringsvraagstukken per actor in de keten. Het zou zo mooi zijn als het lukt om daar wat boven te hangen.

Als u mij toestaat, voorzitter ... De afgelopen weken is het natuurlijk veel gegaan over Bolle Jos, die ik staatsvijand nummer één heb genoemd. Het kabinet doet er alles aan om hem te krijgen. Toen moest ik denken aan de buurvrouw van de minister, die verantwoordelijk is voor het gevangeniswezen. Er komt best wat bij kijken als je zo iemand moet detineren, zullen we maar zeggen. Daar gaat het kabinet voor staan, neem ik aan. Dan moet je het ook over geld hebben. Het kan allerlei maatregelen met zich meebrengen die bakken met geld kosten, maar die we wel moeten nemen omdat dat nodig is. Alleen, in het grote geheel zie je dat niet. Daar ben ik naar op zoek: kun je de financiering anders inrichten, misschien meer fenomeengestuurd, meer gericht op de behoeften van alle ketenpartijen? Ik weet niet of de heer Sneller iets met dit antwoord kan.

De voorzitter:

Ja, dat kan hij, zie ik.

Mevrouw Straatman (CDA):

Interessant punt van de heer Ellian. Ik deel zijn analyse. Ik las in de stukken dat het OM aangeeft, bijvoorbeeld als het gaat om onlinecriminaliteit, dat er weinig zaken doorkomen vanuit de politie. Dat zie ik ook. Tegelijkertijd denk ik: heeft het Openbaar Ministerie daar zelf ook niet een rol in? Deelt de heer Ellian met mij dat de financiële structuur en de prikkels die daarin zitten, maken dat complexe onlinecriminaliteitszaken juist moeilijker opgepakt worden en dat we daar eigenlijk niet echt veel prioriteit aan geven?

De heer Ellian (VVD):

Absoluut. Nu gaan we echt nog een laagje dieper. Het is natuurlijk supercomplex geregeld in Nederland, met de verschillende gezagen, de burgemeesters die er iets over te zeggen hebben, de verschillende hoofdofficieren en natuurlijk de minister vanuit zijn rol. De Koninklijke Marechaussee, bijvoorbeeld, heeft nog meer gezagen. Dat maakt het allemaal niet per se eenvoudiger. Ik kan me best indenken dat onlinecriminaliteit in het ene gebied tot een andere prioritering leidt dan in het andere gebied, ook al is er landelijke sturing. Dat begrijp ik, want je hebt natuurlijk ook je lokale aangelegenheden.

Dit begint langzamerhand, denk ik ... Maar nogmaals, ik vind dat mij enige bescheidenheid past, want het is supercomplexe materie. Niet voor niets worstelen we hier al vijftien jaar mee. Ik denk dat we het met de oude patronen, het oude gedrag, de oude overlegstructuren, niet gaan veranderen. Begrijp me niet verkeerd, ik zeg niet dat de hoofdofficier straks niet meer mag beslissen; dat zeg ik niet. De hoofdofficier in een gebied kan echter een ander belang hebben om bijvoorbeeld die fietsendiefstallen voor

de rechter te brengen, terwijl iemand anders zegt: dat ga ik niet doen; ik ben bezig met die grote zaken. Het baart me wel zorgen dat ik heb gehoord dat vanuit de politie de hoeveelheid ondermijningszaken en onlinecriminaliteit, waar ook hele grote criminelen achter zitten ... Dat moet wel beter. Dat zijn signalen die wij, denk ik, allemaal krijgen. Ik heb een blauw hart, maar ik verwacht daarin wel wat meer van de politie.

De voorzitter:

Dank. Genoeg zo voor mevrouw Straatman? Ja. De heer Ellian vervolgt zijn betoog. Ik wijs hem erop dat hij nog 40 seconden heeft voor zijn termijn.

De heer Ellian (VVD):

Dat gaat helemaal lukken.

Ik kom op de ICT. Ik ben benieuwd hoe de minister daartegen aankijkt. De ICT in de hele keten is vrij belabberd. Misschien heeft de rechtspraak het nog wel het beste op orde. De ICT is een noodzakelijke randvoorwaarde voor een goed functionerende keten. Hoe kijkt de minister daarnaar? Hoe staat het met de situatie bij het Openbaar Ministerie? Maar vooral: als de ICT niet op orde is, dan moeten we er toch eerlijk over zijn dat het nieuwe Wetboek van Strafvordering nooit over — wat is het? — tweeënhalf of drie jaar ingevoerd kan worden?

Voorzitter. Ik wil het helemaal tot slot met de staatssecretaris hebben over de foute tenaamstellingen. Is het een idee om een correctieve procedure in de wet op te nemen? Als het misgaat, dan kan iemand vragen: ik wil een correctie, want er gaat hier, geloof ik, iets mis.

Dit was toch precies binnen de tijd?

Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter:

Uitstekend. Mijn complimenten daarvoor. Dan zijn we aanbeland bij het CDA, namens wie mevrouw Straatman het woord zal voeren. Gaat uw gang.

Mevrouw Straatman (CDA):

Dank u wel, voorzitter. De Algemene Rekenkamer geeft de strafrechtketen niet voor niets het stempel "ernstige onvolkomenheid", want een strafrechtketen die niet goed functioneert, raakt aan iets fundamenteels: de geloofwaardigheid en de effectiviteit van ons strafrecht. Een straf die pas na jaren op een misdrijf volgt, verliest immers een belangrijk deel van zijn effect. Daarom is het goed dat de minister met een deltaplan komt, met dashboards, meer coördinatie en dus meer sturing. Maar dat vergt ook concrete meetbare doelstellingen en tijdspaden, zoals de minister eerder heeft toegezegd. Kan de minister toezeggen dat die concrete doelstellingen ook al in Q1 2027 komen, samen met dat deltaplan?

Voorzitter. De grootste bottleneck lijkt de tijd te zijn tussen het moment waarop het OM een zaak wil doorsturen en het moment waarop die zaak bij een rechter terecht kan. Er zijn simpelweg te weinig rechters en er is te weinig zittingscapaciteit. Over het tekort aan rechters zei de voorzitter van de NVvR een paar weken geleden nog dat rechters tegen de klippen op werken. We zien dat de politie en het OM dankzij extra middelen relatief

snel kunnen opschalen, maar bij de rechtspraak lijkt dat veel moeilijker. Mijn vraag aan de minister is: is er echt niets meer mogelijk bij de rechtspraak om toch sneller te kunnen opschalen?

Dan de zittingszalen. In maart 2025 werd bij de PI Vught een extra beveiligde zittingslocatie geopend, juist om risicovol transport van vluchtgevaarlijke gedetineerden te voorkomen. Maar in 2025 en 2026 is deze locatie slechts elf keer gebruikt. Hoe kan dat? En wat betekent dit voor de extra beveiligde rechtbank in Vlissingen, die er in 2030 aan komt?

Voorzitter. TNO gaat onderzoek doen naar het vastlopen van de strafrechtketen en dat is goed, maar een aantal oorzaken kennen we natuurlijk al. Daar hoeven we helemaal niet op te wachten. Ten eerste: de impact van personen met verward gedrag op de strafrechtketen. Welke stappen zet de minister nu al om deze mensen, waar dat kan en hoort, buiten de strafrechtketen te houden? Ten tweede: de beroepsprocedures tegen verkeersboetes. Uit het OM-jaarverslag blijkt dat deze procedures een groot beslag leggen op de capaciteit. Hoe kijkt de minister hiernaar en hoe weegt hij de kosten van deze capaciteitsbelasting af tegen de financiële bezwaren die hij tot nu toe telkens noemt tegen het verlagen van de boetes?

Voorzitter. Het gaat bovendien niet alleen om sneller; het gaat ook om de juiste prioriteiten. De zwaarste en meest impactvolle misdrijven moeten de meeste aandacht krijgen. Wij krijgen signalen, net als de heer Ellian zojuist noemde, dat financieringsstructuren binnen het OM en de rechtspraak soms hieraan in de weg staan. Mijn vraag aan de minister is: neemt TNO dit financieringsaspect ook mee in het onderzoek? En hoe kijkt de minister hier eigenlijk zelf naar? Ziet hij bijvoorbeeld een verband met de constatering van het OM dat onlinecriminaliteit te weinig doorstroomt?

Voorzitter. Dan de ICT bij het Openbaar Ministerie. Eind vorig jaar stuurden 3.000 OM-medewerkers een brandbrief over de gebrekkige ICT. Als de systemen niet werken, komt niet alleen hun werk in de knel, maar uiteindelijk ook de kwaliteit en de continuïteit van onze rechtsstaat. Het EMMA-zaaksysteem wacht nog steeds op operationalisering. Heeft de minister in beeld welke middelen nodig zijn om de verouderde systemen weer goed werkend te krijgen en wanneer verwacht hij dat dit opgelost is?

Tot slot de foutieve tenaamstellingen. Wij willen de staatssecretaris complimenteren met de aanpak en kijken uit naar de uitwerking van de motie-Faber over het informeren van burgers over wijzigingen in hun strafblad. Ik heb nog twee uitsluitende vragen. De staatssecretaris schrijft dat bij fouten in het vonnis een administratieve correctie via de Matching Autoriteit moet plaatsvinden en dat een inhoudelijke correctie via de rechtspraak moet plaatsvinden. Het initiatief ligt daarbij niet uitsluitend bij de burger, zo stelt de staatssecretaris, omdat die niet altijd weet wat er mis is. Maar wat betekent "niet uitsluitend"? Welk deel ligt nog wel bij de burger? Vindt de staatssecretaris dat wenselijk?

Tot slot. In het rapport over OM-strafbeschikkingen wordt ook gewezen op gebreken bij identiteitsvaststellingen tijdens politie- en OM-verhoren. Wordt dit ook meegenomen in de huidige aanpak? Of het nu gaat om een vonnis of een OM-strafbeschikking: die moeten bij de juiste verdachte terecht komen.

Dank u wel.

De **voorzitter**:

Dank u wel, mevrouw Straatman. Dan zijn we beland bij D66. Meneer Sneller, gaat uw gang.

De heer **Sneller** (D66):

Dank, voorzitter. "De overheid ontleent haar legitimiteit niet alleen aan het goed volgen van de regels, maar ook aan de resultaten die ze levert voor mensen", schrijven Ezra Klein en Derek Thompson in Abundance. Ik moest eraan denken nu we de afgelopen tijd wat vaker over die strafrechten spreken.

Aan de ene kant gaat het natuurlijk de goede kant op, want de afgelopen decennia is er grote vooruitgang geboekt, bijvoorbeeld bij het terugdringen van het aantal slachtoffers van moord en doodslag. Dat aantal is de afgelopen 25 jaar gehalveerd; dat mag je ook weleens noemen. Aan de andere kant zien we — nou, daar gaat dit debat dan vooral over — hoe vaak de norm niet wordt gehaald. De Rekenkamer werd al aangehaald: 20% van de ernstige verkeersmisdrijven komt niet binnen 360 dagen op de eerste zitting. De norm is 85%. RTL liet ook zien hoe vaak dat dan leidt tot strafkorting, bijvoorbeeld voor mensen die veroordeeld worden voor moord of verkrachting, niet de geringste misdrijven. Oftewel: het heeft ook echt negatieve gevolgen; het is niet alleen maar een bestuurskundige discussie.

Wat dat bestuurskundige betreft, is mijn eerste vraag aan de minister als volgt. We hebben het nu vooral gehad over definities die moeten worden geharmoniseerd en financiering die moet worden rechtgetrokken. Wat dat betreft ben ik het helemaal met collega Ellian eens. Zijn we er dan naar zijn waarneming? Is de strafrechten op orde? Kan het alleen maar als het ware vanuit een managementperspectief worden aangevlogen? Of zouden we, om Abundance weer aan te halen, ook moeten nadenken over een aantal van de procedures en regels die we de afgelopen decennia met z'n allen hebben gemaakt? Die zijn vaak heel legitiem geweest. Ik denk dan aan rechtsbescherming en de rechten van de verdediging, waar de heer Ellian even naar verwees, maar ook aan de rechten van slachtoffers, die de afgelopen twintig, dertig jaar natuurlijk een veel steviger positie hebben gekregen in het strafproces.

Tegelijkertijd hebben al deze hele legitieme belangen wel geleid tot een hoop complexiteit. Het Openbaar Ministerie heeft ook aangegeven wat voor koppelingen zij allemaal hebben in hun ICT-systeem. Ik kom daar zo meteen nog op. We zien wederom in de stukken die we vandaag hebben gekregen hoelang het bijvoorbeeld wachten is op een persoonlijkheidsonderzoek, vanwege een tekort aan psychiaters of jeugdpsychiaters. Oftewel: we zijn heel afhankelijk van een heleboel aspecten geworden om die normtijden ook daadwerkelijk te halen. Zegt de minister "ja, daar moeten wij een beter gesprek over voeren, al dan niet in commissiedebatten of in een dialoogsetting" of "daar moeten we afruilen bediscussiëren"? Of zegt hij over dat deltaplan — ik hoor graag of dat inderdaad ergens begin Q1 kan komen, want de motie vroeg natuurlijk om het voor de zomer te doen — "daar ga ik een managementaanpak neerleggen, om ook daadwerkelijk die normen te halen"?

Een van die afruilen waar ik het over had, is die buitengerechtelijke afdoening. Dan staat er een aantal rapporten over de strafbeschikking op de agenda. Vooral die van de pg bij

de Hoge Raad is natuurlijk wederom heel kritisch. Ik hoor graag van de minister wat hij nou gaat doen om te zorgen dat die tekortkomingen, die vaak ook recidivepunten zijn uit eerdere rapporten van de pg, worden opgepakt. Ook het rapport van Pro Facto biedt wel wat aanknopingspunten voor verbetering, dacht ik. Ik hoor graag wat de minister van plan is daarmee te gaan doen, zowel bij de onderbouwing, wat ook iets kan doen voor de acceptatie, als bij bijvoorbeeld praktische dingen. Ik zal er nu verder niet op ingaan, maar denk aan het digitaal indienen van verzet of hoe ingewikkeld zo'n voegingsformulier kan zijn. Daar kan wel meer aan gedaan worden, denk ik.

Ten slotte die ICT. Kan de minister ons een stand van zaken geven, ten eerste over strafvordering, maar ook — we hebben het daar vorig jaar met de voorganger van deze minister in het mondelinge vragenuur ook over gehad — over het onderbrengen bij het shared service centrum ICT van de Rijksoverheid, bijvoorbeeld van het Openbaar Ministerie en het verminderen van dat aantal koppelingen. Ik lees in het rapport van Pro Facto bijvoorbeeld dat ontneming bij een strafbeschikking kan — het mag van de wet — maar dat het computersysteem het niet mogelijk maakt en het dus niet wordt gebruikt. "Computer says no." Uiteindelijk is het heel onbevredigend als dat de conclusie is.

Dank u wel, voorzitter.

De **voorzitter**:

Dank u wel, meneer Sneller. Er is een vraag van mevrouw Faber, PVV.

Mevrouw **Faber** (PVV):

Meneer Sneller heeft het over het behalen van de normen binnen de strafrechtketen. Hij heeft het ook over het deltaplan. Maar wat me wel opvalt — dat geldt niet alleen voor meneer Sneller — is dat er allerlei soorten oplossingen worden benoemd. Het is eigenlijk in feite alleen maar symptoombestrijding in mijn ogen. Wat legt nou een hele grote druk op de strafrechtketen? Mevrouw Straatman had het al over verwarde personen, maar laten we niet vergeten dat de helft van de personen die voor het hekje staan bij de rechter een migratieachtergrond heeft. 70% van de gedetineerden heeft een migratieachtergrond. Daar kan je ook nog uit concluderen dat mensen met een migratieachtergrond zwaardere misdrijven plegen. Zou dat niet eens opgenomen moeten worden in het deltaplan? Moeten we niet eens een keertje gaan bespreken dat dat toch wel een heel serieus probleem is? Het zijn gewoon gegevens uit de statistiek. Hoe ziet u dat, vraag ik via de voorzitter.

De heer **Sneller** (D66):

Volgens mij gaat dit debat over de strafrechtketen. Mevrouw Faber moet volgens mij niet zeggen "we moeten het een keer bespreken", want ze bespreekt het bij elk debat en brengt het overal te pas en te onpas in. Volgens mij moeten we ervoor zorgen dat de strafrechtketen, ongeacht de achtergrond van degene die voor het hekje staat ... Ten eerste moet diegene voor het hekje komen als die iets misdaan heeft of daarvan wordt verdacht. We moeten er dan voor zorgen dat we onze zaken hier op orde hebben.

Mevrouw **Faber** (PVV):

Ik vind dat toch gewoon te makkelijk. Wat belast de strafrechtketen? Wat belast die? Nou, mevrouw Straatman had het al over verwarde personen, die een grote belasting vormen. Maar ook personen met een migratieachtergrond doen dat. Dat zijn gewoon feiten. Dan kunnen we wel zeggen "het maakt niet uit wat voor achtergrond je hebt",

maar het is toch wel opvallend. Moeten we daar niet op focussen? Meneer Sneller zegt dan wel een beetje flauw van: u heeft het er altijd over. Ja, en ik blijf dat herhalen, net zolang tot het kwartje gaat vallen bij mijn collega's.

De voorzitter:

Meneer Sneller? Geen reactie. Het was ook niet echt een vraag. Dan houden we het daarbij, mevrouw Faber. Dank aan de heer Sneller. Dan zijn wij bij PRO beland. Mevrouw Abdi, gaat uw gang.

Mevrouw Abdi (PRO):

Dank, voorzitter. We spreken vandaag over de strafrechtketen. Er zijn enkele hoofdpunten die ik wil aandragen namens mijn partij, maar ik begin ook graag met een paar woorden ter inleiding.

In de eerste plaats wil ik echt mijn waardering uitspreken voor iedereen die werkt in de strafrechtketen. Er zijn echt wel wat kritische noten te kraken, maar we hebben volgens mij de afgelopen weken ook opnieuw kunnen zien voor welke enorme uitdaging we staan. Ik vind het dus eigenlijk wel fijn om zo het debat te beginnen.

Wat ons betreft betekent een sterke rechtsstaat dat daders worden opgespoord, berecht en bestraft, waardoor slachtoffers recht wordt gedaan en potentiële daders worden afgeschrikt door het beeld dat je niet weggkomt met criminaliteit. Justice must not only be done, but must also be seen to be done. Een eerlijk strafproces, transparant voor alle betrokkenen.

Om te beginnen met de doorlooptijden. We lezen dat de minister pas begin volgend jaar met een deltaplan voor de doorlooptijden komt. Dat is toch wel laat. Wij hebben in de motie-Mutluer van begin van dit jaar expliciet gevraagd om een deltaplan. We weten al heel lang dat die doorlooptijden in het strafrecht een groot probleem zijn. Dit draagt bij aan het verder vergroten van het leed van slachtoffers. Kan de minister daar nu eindelijk eens vaart mee maken?

Voorzitter. Een sterke rechtsstaat betekent ook dat we erop moeten kunnen rekenen dat we allemaal gelijk worden behandeld voor de wet, dat het niet uitmaakt wie je bent of hoeveel je verdient. Toch zien we dat dit soort selectiviteit wel degelijk een rol speelt in de gehele strafrechtketen. Dat is niet alleen zorgelijk, maar ook niet eerlijk. De minister heeft het over eventueel aanvullende maatregelen die genomen kunnen worden naar aanleiding van de onderzoeken die zijn gedaan, maar om te beginnen hoor ik graag ook een reflectie van zijn kant op de uitkomst van deze onderzoeken. Hoe weegt hij dit, welke rol ziet hij voor zichzelf en, belangrijker nog, wat heeft prioriteit?

Dan over de strafbeschikkingen. Uiteindelijk is het een strijd tussen rechtvaardigheid en efficiëntie, waarbij sommige daders al te lichtvaardig aan een strafblad worden geholpen en de materiële en immateriële belangen van slachtoffers al te makkelijk in het gedrang komen, eens te meer als de werkingssfeer naar ernstigere delicten wordt uitgebreid. Kan de minister reflecteren op de rechtspositie van slachtoffers? Ook uit het Pro Facto-rapport blijkt weer dat zij nog steeds onvoldoende worden geïnformeerd over opsporings- en vervolgingshandelingen en over schadevergoedingsmogelijkheden. Wij hebben daar dus zorgen over als het gaat om verdere uitbreiding van strafbeschikkingen.

Hoe ziet de minister überhaupt die verdere intensivering? Ik sluit me aan bij collega Sneller: er zijn de nodige kritische noten gekraakt door de procureur-generaal. We zien dat dat moeizaam gaat en dat het Openbaar Ministerie daar moeite mee heeft vanwege de ICT-problematiek. Ik vind het ook zorgelijk dat elk parket anders omgaat met de OM-strafbeschikking. Daar zit toch een verschil van duiding.

Dan de foutieve tenaamstellingen. Die werden al genoemd door collega Ellian.

De voorzitter:

Sorry, ik onderbreek u, maar ik denk dat mevrouw Straatman u een vraag wil stellen over het punt hiervoor.

Mevrouw **Straatman** (CDA):

Ik hoorde mevrouw Abdi heel kritisch zijn over de OM-strafbeschikking. Ik ben benieuwd: is dat een principiële afwijzing van de OM-strafbeschikking? Of zegt u: nee, als we het qua rechtsbescherming beter kunnen inrichten, dan zou ik daar best voor zijn, zeker ook tegen de achtergrond dat de Wet versterking rechtsbijstand in het strafproces er komt, waardoor iedereen rechtsbijstand krijgt op het moment dat er een strafbeschikking komt? Zegt u: dan kan ik me wel voorstellen dat we een strafbeschikking hebben en dat we die misschien ook uitbreiden? Hoe kijkt u daartegen aan?

Mevrouw **Abdi** (PRO):

Dat zijn hele goede vragen van collega Straatman. Nee, het is niet ten principale, dus we staan niet ten principale negatief tegenover strafbeschikkingen. Maar ik denk dat het wel goed is, gelet op de kritiek die er is van de procureur-generaal en de moeizaamheid waarmee het gaat met een aantal aanbevelingen, of het nou gaat over de vraag of iemand wel of niet echt schuld heeft bekend, de communicatie of, zoals ik net zei, de positie van slachtoffers. Dat zijn dingen waar wij wel actie op willen zien. We willen ook zien dat daar vaart mee wordt gemaakt. Ik denk inderdaad dat dat wetsvoorstel een goede ontwikkeling is, dus dat gaan we afwachten. Daarvan zijn wij allebei rapporteur, dus dat komt goed. Maar ik vind het wel belangrijk dat er vaart mee wordt gemaakt.

De voorzitter:

Mevrouw Abdi, u vervolgt.

Mevrouw **Abdi** (PRO):

Dan over foutieve tenaamstellingen. Ik sluit me ook aan bij mijn collega Ellian. Ik wil graag zien hoe het staat met de correctieve procedure, want er stond iets over een startnotitie, maar dat klonk voor mij vrij vaag. Wanneer kunnen we die verwachten?

Tot slot. We hebben hier een beetje een discussie gehad over de financiële systematiek. We kunnen alle kanten op gaan. Maar één ding wat ik wel belangrijk vind om hier ook weer opnieuw te benoemen, is dat er heel veel dingen op het bordje van de strafrechtketen komen die er helemaal niet thuishoren en die veel meer te maken hebben met zorg. Elke keer is het weer zoeken, nu ook weer richting de begrotingen, zo van: "Hoe gaan we hiermee om? Kan daar actie worden ondernomen?" Maar als we onvoldoende doen voor jeugdzorg en de ggz, en als we elke keer verrast worden door tekorten die ontstaan — denk maar aan de forensische artsen, waarbij nu ook weer een tekort lijkt te ontstaan — dan heeft dat natuurlijk ook allemaal gevolgen voor de vraag

welke mensen uiteindelijk, zoals we dat nu hebben geformuleerd, voor het hek kunnen komen. Ook hierop zou ik graag een reflectie willen horen van de minister. Heeft hij het gevoel dat hij daar genoeg ruimte in heeft? Kunnen we daar ook iets meer beweging in zien, in plaats van dat we dat soms toch los van elkaar behandelen?

De voorzitter:

Een vraag van mevrouw Faber.

Mevrouw Faber (PVV):

Mevrouw Abdi heeft het over de rechten van het slachtoffer. Dat heeft meer aandacht nodig, even in mijn woorden gezegd. U heeft het anders verwoord, maar u begrijpt wat ik bedoel. Maar zou je dan wel buitengerechtelijke afdoening moeten doen? In feite is dat niet goed voor het slachtoffer, want die heeft bijvoorbeeld geen spreekrecht en die kan zijn verhaal niet kwijt. Hoe ziet u dat dan? Je kan wel een artikel 12-procedure opstarten, maar we hebben ook al gezien dat de doorlooptijden een gebed zonder end zijn. Dat schiet dus ook niet op. In feite word je van zo'n buitengerechtelijke afdoening volgens mij als slachtoffer helemaal niet blij, want je hebt ook geen genoegdoening.

Mevrouw Abdi (PRO):

Dank, collega Faber, voor deze vraag. Dat is de reden waarom ik het natuurlijk ook heb opgebracht, om te kijken naar die positie. We hebben daar als fractie ook eerder een motie over ingediend. Alleen, in het Pro Facto-rapport is letterlijk aan allerlei deelnemers, ook slachtoffers, gevraagd hoe zij ernaar kijken. Je ziet dan toch dat het onverdeeld positief is. De mogelijkheid om niet te kunnen spreken vinden sommige mensen inderdaad heel lastig, maar anderen geven ook aan dat ze het heel fijn vinden dat er strafbeschikkingen zijn, want anders zit je alleen maar heel lang te wachten tot er uiteindelijk straf wordt toegepast. Het is dus een duivels dilemma, maar daarom ben ik ook heel erg benieuwd naar de reactie van de minister, naar hoe hij hiernaar kijkt en welke stappen hij gaat nemen. Dat is ook een van de redenen waarom ik het toch wel benoemd heb. Ik denk dat er goede ontwikkelingen zijn, maar ik ben er wel scherp op.

De voorzitter:

U bent door uw interrupties heen, mevrouw Faber. Dat wist u. Tot slot, mevrouw Coenradie. Zij zal spreken namens JA21.

Mevrouw Coenradie (JA21):

Voorzitter. Stel je voor: je wordt in elkaar geslagen, zwaar mishandeld en je belandt in het ziekenhuis. Misschien houdt je er blijvend letsel aan over. En dan de straf. In 2025 werd in de onderzochte eenfeitzaken voor zware mishandeling waarin daadwerkelijk een gevangenisstraf werd opgelegd, gemiddeld 127 dagen gevangenisstraf opgelegd. Dat zijn vier maanden. Let wel: daarin wordt het voorwaardelijke deel van de gevangenisstraf ook meegerekend. Word je dus op een zwoele zomeravond zwaar mishandeld, dan kan je dader met kerst alweer gezellig met zijn familie aan de gourmet zitten, terwijl jij misschien nog revalideert van wat jou is aangedaan.

Of je wordt verkracht. Iemand gaat tegen jouw wil je lichaam in. Dat draag je de rest van je leven met je mee. De gemiddelde vrijheidsstraf in de onderzochte eenfeitzaken voor verkrachting: 750 dagen. Dat is iets meer dan twee jaar. Zelfs in de zwaarste categorie — moord, doodslag, gekwalificeerde doodslag en terroristische doodslag — bedraagt het gemiddelde nog geen vijf jaar. Daarbij kunnen moord en doodslag helaas niet

worden uitgesplitst. Hoe leggen we dit nog uit aan slachtoffers, aan hun ouders, aan hun kinderen? En hoe leggen we uit dat de politiek al jaren zegt dat ernstige criminaliteit zwaarder moet worden gestraft, maar dat dit in de rechtszaal nauwelijks lijkt door te dringen?

Dit is niet alleen gevoel. Het WODC constateert dat verhogingen van wettelijke strafmaxima slechts beperkt doorwerken in de daadwerkelijk opgelegde straffen. De samenleving zegt: harder straffen. De politiek zegt: harder straffen. De wetgever verhoogt de strafmaxima. Leve de democratie! Vervolgens werkt dat maar beperkt door in de straf. Zelfs de minister erkent dat dit kan wijzen op "beperkte responsiviteit van de rechtspraak ten opzichte van maatschappelijke en politieke signalen". Dan hebben we dus een probleem, want als de samenleving om zwaardere straffen vraagt, de politiek daarvoor de wet verandert en de rechtspraak daar vervolgens nauwelijks in meegaat, dan wordt de boodschap van de democratisch gekozen wetgever feitelijk naast zich neergelegd. Ook dit is de bijl aan de wortel van de rechtsstaat. En ja, de rechter is onafhankelijk. Dat staat niet ter discussie. Niet iedere dader hoeft het strafmaximum te krijgen. Maar strafmaxima staan niet voor de sier in het Wetboek van Strafrecht. Als de democratisch gekozen wetgever zegt "wij vinden dit zo ernstig dat zwaardere bestraffing nodig is", dan mag de samenleving verwachten dat die norm ook herkenbaar wordt in de rechtszaal. Ook dat draagt bij aan het vertrouwen in de rechtsstaat.

Ik vraag de minister dus: hoelang gaan we nog accepteren dat strafverhogingen nauwelijks doorwerken? Wat gaat hij doen om dit te veranderen? Als alleen de bovenkant verhogen onvoldoende werkt, moeten we naar de onderkant kijken: minimumstraffen voor gewelds- en zedendelicten, met een hardheidsclausule voor uitzonderlijke gevallen. Dat kan. Dat erkent de minister zelf. Hij erkent ook dat minimumstraffen kunnen bijdragen aan rechtszekerheid en voorspelbaarheid. Daarom roep ik de minister op: maak hier werk van. Laat u niet gijzelen door instituties die de status quo willen bewaken. Kies voor het maatschappelijk belang. Hard wanneer het moet en zacht wanneer het kan.

Ook het argument dat langer opsluiten de recidive zou bevorderen, verwijst de minister naar de prullenbak. Volgens het aangehaalde onderzoek heeft detentieduur geen effect op resocialisatie-uitkomsten. Maar één effect staat wel vast. Een verkrachter die vastzit, kan buiten geen vrouw verkrachten. Een gewelddadige dader die vastzit, kan buiten geen nieuw slachtoffer maken. Dat is óók waar strafrecht voor bedoeld is: vergelding en bescherming van de samenleving. Hiervoor ben ik de politiek ingegaan. Dit drijft mij ten diepste. Een slachtoffer krijgt zijn oude leven niet terug zodra de rechter de hamer laat vallen. Laat we er dan ten minste voor zorgen dat de straf recht doet aan wat hem of haar is aangedaan. De samenleving vraagt daarom. Het wordt tijd dat we luisteren.

Tot zover.

De voorzitter:

Dank u wel. Exact binnen de tijd; compliment. Dan zijn wij aan het einde gekomen van de eerste termijn. Of zijn er nog vragen aan mevrouw Coenradie? Nee. Ik heet overigens de studenten van de Universiteit Leiden — Criminologie en Veiligheidsbeleid, begrijp ik — van harte welkom om het debat te volgen. Ik wou de vergadering 25 minuten schorsen, dus ik wil om 17.30 starten met de eerste termijn van het kabinet. Dank u wel.

De vergadering wordt van 17.07 uur tot 17.31 uur geschorst.

Voorzitter: Ellian

De voorzitter:

Dames en heren, goedenavond. Ja, het is bijna avond. We gaan weer beginnen, dus ik heropen de vergadering. Ik heb het voorzitterschap even overgenomen. Als je collega's bent, gun je het de ander soms om even vrij te kunnen spreken. Dat gun ik mevrouw Coenradie in dit geval. Ik ga de boel technisch in goede banen leiden. Wij beginnen zo met de beantwoording door het kabinet. Het gaat nog steeds over de strafrechtketen, want daar hebben we een commissiedebat over. De minister begint uiteraard. Hij heeft een inleiding en daarna blokjes. Dan doen we eerst de interrupties op de minister. Dat is wel zo handig. Anders wordt het onoverzichtelijk. Daarna doen we de inleiding van de staatssecretaris en de interrupties op de staatssecretaris. Ik wil vasthouden aan drie interrupties per fractielid. Dat zou moeten kunnen. Dan hebben we ook tijd voor een tweede termijn en kijken we even hoe we dit gaan afronden. Minister, aan u het woord.

Minister Van Weel:

Dank, voorzitter. Dank aan de leden voor hun inbreng in de eerste termijn. Het is goed om weer terug te zijn in uw Kamer na het reces en dan ook te starten met een ontzettend belangrijk onderwerp, namelijk de strafrechtketen. Zoals u wellicht weet, is vandaag de Week van de Rechtsstaat gestart. Laat ik beginnen met stellen dat een goed functionerende strafrechtketen van essentieel belang is voor het vertrouwen van burgers in die rechtsstaat. Daders moeten, uiteraard na een zorgvuldig proces, worden gestraft en er moet recht gedaan worden aan slachtoffers, zodat zij kunnen herstellen. Als dit proces te lang duurt, heeft dat veel impact, op slachtoffers maar ook op verdachten. Daarom is het een van mijn prioriteiten om te zorgen dat de prestaties in de strafrechtketen verbeteren en dat deze verbeteringen duurzaam zijn.

Laat ik beginnen met een woord — de heer Ellian haalde het al aan — over een heleboel dingen die goed gaan in onze strafrechtketen. Daarbij wil ik wat er afgelopen week in Overasselt gebeurd is, als voorbeeld benoemen. Het was een ongekende manier van optreden. Meer dan 30 verdachten doemden zwaarbewapend op in een dorp in Gelderland, maar door het snelle en adequate optreden van de politie zijn zo niet alle, dan wel bijna alle verdachten aangehouden. Die zijn vervolgens vorgebracht bij het OM en door de rechter-commissaris in voorlopige hechtenis genomen. Ik denk dat daarmee aangetoond is dat onze rechtsketen in een heleboel opzichten zeker goed functioneert.

In een heleboel opzichten is dat echter ook nog niet het geval. Ik denk dat het rapport van de Algemene Rekenkamer, maar ook het rapport van de Rekenkamer over de opsporing ons stof tot nadenken geven. Dit is niet het eerste jaar dat de Algemene Rekenkamer met kritiek op de doorlooptijden in de strafrechtketen komt. Ik wil ervoor zorgen dat uw Kamer en de Algemene Rekenkamer in het voorjaar kunnen zeggen dat deze minister en deze staatssecretaris hun verantwoordelijkheid nemen voor het algehele functioneren van de strafrechtketen en samen met alle ketenorganisaties vanuit de opsporing tot aan de tenuitvoerlegging van straffen knelpunten oplossen. Ik wil zorgen dat er een gezamenlijk plan ligt voor hoe er met die knelpunten wordt omgegaan en vervolgens ook een vinger aan de pols houden wat betreft hoe dat uitgevoerd wordt.

Ik wil daarbij ook realistisch zijn. Wat kunnen we wel en wat kunnen we niet verwachten van de strafrechtketen? We zullen namelijk altijd beperkt zijn door de capaciteit in de verschillende delen van de strafrechtketen. De keuzes die we daarin maken, moeten uitlegbaar zijn. Daarom is het belangrijk om bij het duurzaam verbeteren van de prestaties ook te kijken naar het onderscheid tussen wat wel en wat niet thuishoort in de strafrechtketen. Een aantal van u heeft daaraan gerefereerd.

Denk bijvoorbeeld aan een heleboel capaciteit die nu in de keten en de rechtspraak gaat zitten rondom personen met verward gedrag. Daar hebben we in een ander gremium een gecoördineerde aanpak voor liggen, maar vanuit dit perspectief heeft dat nadrukkelijk ook aandacht. Zowel mevrouw Straatman als mevrouw Abdi vroegen daarnaar. Ik ben het ermee eens dat deze mensen in beginsel op een andere manier geholpen moeten worden en niet verder in onze strafrechtketen moeten zitten.

Ondanks de goede wil van alle ketenpartners, die ik toen ook diep in de ogen heb gekeken, is het ons in het afgelopen jaar niet gelukt om dit te verbeteren. De Rekenkamer constateert dat het ons onvoldoende gelukt is. Daarom wil ik het nu drastisch doen. Dat is waarom we in navolging van de suggestie van mevrouw Mutluer het woord "deltaplan" uit de kast hebben gehaald om de grootsheid en de alomvattendheid van wat we willen doen neer te zetten. We hebben TNO gevraagd om onderzoek te doen naar alle aspecten waarop TNO ziet dat de keten vastloopt. Als we niet weten waar de knelpunten zitten, dan kunnen we daar ook niet op sturen. Op dit moment merk ik dat het ook voor mij onvoldoende inzichtelijk is waar de keten in de verschillende afstemmingsmomenten hapert. Dat maakt het moeilijk om op dit moment de knoppen te identificeren. Dat is dus wat TNO voor ons in kaart gaat brengen. Gelijktijdig zitten we natuurlijk niet stil. We werken aan alle zaken waarvan we wél weten dat ze tot knelpunten leiden. Ook die zullen in het deltaplan terugkomen. Dat is ook waarom ik hiermee niet eerder kan komen dan Q1 van 2027. Ik heb het daar namelijk ook uitvoerig met de Rekenkamer over gehad en gezegd: als u wilt dat ik dit echt oppak in al zijn facetten, dan moet ik even de tijd hebben om ook te zorgen dat ik en alle ketenpartners snappen waar we op gaan sturen. Uiteraard, zeg ik daarbij in antwoord op de vraag, is de tenuitvoerlegging daarbij ook een volwaardige pijler in het deltaplan waar we mee komen.

Smarter formuleren. Absoluut; dat is iets wat we gaan doen. Maar we willen dat ook doen op een manier waarvan we weten dat we ons eraan gaan houden. We willen geen normen neerleggen, bijvoorbeeld rondom zedenzaken of jeugd, waarvan we vervolgens over een paar jaar moeten constateren dat we ze niet hebben gehaald.

Mevrouw **Straatman** (CDA):

De minister zegt terecht dat we wel een realistisch beeld moeten schetsen. Aan de andere kant zegt hij dat we ook alle registers gaan opentrekken. In dat kader heb ik een vraag, want in de laatste brief naar de Kamer schrijft de minister dat de streefnormen op een aantal zaakstromen zoals die in 2019 zijn afgesproken, de komende jaren niet gehaald worden, maar dat wel aan die streefnormen wordt vastgehouden. Mijn vraag is hoe dat past in het plaatje van wel een realistisch beeld schetsen, want dan beloof je iets waarvan je aan de voorkant al weet dat je het niet kan nakomen.

Minister **Van Weel**:

Nee, en het kan zomaar zijn dat we in het deltaplan tot het inzicht komen dat deze

normen op een andere manier moeten worden vormgegeven of beter gehaald moeten worden. Op dit moment doet de keten nog zijn uiterste best om die normen te halen. In sommige arrondissementen lukt dat ook. In die zin is het dus niet zo dat er across the board nooit een norm wordt gehaald. Daarom vind ik het nu zonde om normen weg te halen die wel stimuleren en sturen binnen de arrondissementen. Tegelijkertijd kan het zomaar zijn dat we in het deltaplan tot een heel andere verdeling en een andere prioritering komen. Dat zijn de twee werkelijkheden die in ieder geval tot begin 2027 nog even naast elkaar bestaan.

De heer Sneller stelde verschillende vragen over het functioneren van de strafrechtketen en mijn visie daarop. Hoe ziet het ideale proces eruit en welke targets worden dan behaald? Laat ik vooropstellen dat er voor mij geen taboes zijn. Dat heb ik ook zo besproken met de ketenpartners. Dat hebben we in een hele informele setting gedaan, waarbij we gezegd hebben, ook over elkaars delen van de keten: "Wees nou eerlijk over welke knelpunten je ziet bij jezelf of bij de ander. Van welke processen denk je dat ze anders ingericht zouden moeten worden? Welke zaakstromen wil je eigenlijk niet meer zien in de strafrechtketen? Waar zit de bottleneck? Waardoor komen bijvoorbeeld sepots?" Sepots zullen onvermijdelijk zijn — ik kom daar nog op terug — maar sommige sepots komen uiteindelijk ook doordat men helaas in de opsporing steken heeft laten vallen. Zo heeft iedereen heel eerlijk gereflecteerd op zijn eigen beeld op de keten en op de ander. TNO gaat ons daar verder in helpen. Ik hoop dat al die informatie samen ons uiteindelijk gaat helpen om nu echt een breakthrough te creëren in het functioneren van de keten.

Er werd ook aandacht gevraagd voor slachtoffers. De staatssecretaris komt daar nog uitgebreid op terug vanuit haar verantwoordelijkheid. De afgelopen jaren is zowel de rechtsbescherming van verdachten als de positie van slachtoffers in de keten versterkt. Dat zijn ontwikkelingen die we toejuichen, maar de keerzijde — enkelen van u noemden dat al — is dat het systeem daardoor ook minder wendbaar wordt en dat zaken langer kunnen duren. Ja, dat moeten we op de koop toe nemen, maar we moeten ons wel elke keer realiseren dat als wij elementen toevoegen aan ons rechtssysteem of aan de strafrechtketen, we tegelijkertijd de snelheid en de doorlooptijden niet uit het oog moeten verliezen. Daarom vind ik het ook belangrijk om t.z.t. te bespreken welke indicatoren we belangrijk vinden en waar we op gaan sturen.

Een van de zaken waar we in de keten mee te maken hebben, is de werklast van de organisaties. Uiteindelijk moet ik ook zorgen dat de werklast voor deze organisaties behapbaar is. Ik kan u naar aanleiding van werkbezoeken vertellen dat dat op dit moment zeker niet altijd het geval is. Er is soms echt sprake van overbelasting van het systeem of van ketenorganisaties. Ook ik en wij allen zullen kritisch moeten zijn op nieuwe beleids- en wetgevingsinitiatieven om te zorgen dat we die keten niet onrealistisch belasten. Daarmee zijn we er echter nog niet.

Het is nodig dat de toekomstige knelpunten in de keten snel naar voren komen en aangepakt worden. Dat heeft ook meer inzicht nodig: gewoon droog in de cijfers. Het CJIB voert in opdracht van ons een verkenning uit naar de mogelijkheid van een ketenbreed dashboard naar het model van de executieketen. Daar bestaat dat nu al en kun je dus zaken volgen en zie je ook waar die blijven hangen. Ze zijn nu bezig om dat uit te rollen naar de volledige keten. Dat kan ons inzicht geven in waar zaken nu blijven hangen en waarop we moeten sturen, of in capaciteit of in selectiviteit, om te zorgen dat

zo'n prop opgeheven wordt. Sturingsinformatie is dus heel belangrijk. Voor jeugdzaken hebben we die al. Daarvoor is een monitor ontwikkeld die inzicht geeft in de doorlooptijden. Ook dat geeft weer inzicht in waar de knelpunten zitten en hoe we dat kunnen doen. Ik zou heel graag voor de andere geprioriteerde zaakstromen ook een dergelijk dashboard willen hebben. Dat komt allemaal terug in het deltaplan. Ik nodig de leden ook van harte uit om ons te helpen in de aanloop naar dat deltaplan. Zoals ik zei, zijn er geen taboes. Financiering hebben we niet expliciet meegegeven aan TNO als onderwerp, zeg ik tegen de heer Ellian, maar het kan natuurlijk wel zo zijn dat uit het TNO-onderzoek de financieringswijze of -constructie als een knelpunt naar voren komt of iets wat leidt tot de verkeerde prikkels. Dat was waar u onder andere op doelde. Dan moeten we dat ook adresseren. We nemen dat mee in het deltaplan. Ik heb het in ieder geval als aandachtspunt goed in mijn oren geknoopt.

Ik heb nog een aantal antwoorden op specifieke vragen in het kader van de strafrechtketen. Misschien is het aardig als ik die nog meeneem in aanvulling op het deltaplan. Daarna heb ik nog de ICT, het OM en de septs.

De voorzitter:

Tenzij iemand nu op het puntje van zijn stoel zit, maar dat blijkt niet het geval te zijn. Gaat u verder, minister.

Minister Van Weel:

De financieringssystemen. Ik noemde het net al even in de richting van de heer Ellian: ik heb die als aandachtspunt genoteerd. Eerder onderzoek heeft aanbevolen om de huidige bekostigingswijze van politie, OM en de rechtspraak te behouden. Dat is een SEO-onderzoek geweest. Maar nogmaals, we weten ook dat elk bekostigingssysteem zijn voor- en nadelen heeft. Ik neem het graag nadrukkelijk mee in de verdere uitwerking. Als verbeteringen mogelijk zijn, gaan we die zeker niet nalaten. Zo heeft het parket Oost-Nederland onlangs aangegeven een pilot te willen doen met een alternatieve financieringswijze. We kijken naar de uitkomsten daarvan. Je kunt het dus ook per parket toetsen en monitoren of dat gewenste effecten heeft.

De beroepsprocedure tegen verkeersboetes en het beslag daarvan op de capaciteit van het OM. Dit is een vraag van mevrouw Straatman. De hoogte van de boetes is niet zozeer iets wat leidt tot een belasting van de keten. Er zijn maar weinig mensen die echt in beroep gaan tegen de hoogte van de boete. Waar ze vaak tegen in beroep gaan, is het feit dat ze een boete hebben gekregen. Nogmaals, ik weet dat u in de Kamer bezig bent met meedenken met mij hoe wij het boetestelsel meer in balans kunnen krijgen, zonder dat we daar enorme bedragen voor beschikbaar hebben. Ik sta daar ook nog steeds voor open. Maar het beroep — dat was voor mij een inzicht toen ik minister werd — is heel erg gekoppeld, gewoon bijna wetmatig, aan het aantal boetes dat je uitdeelt. Het is een vast percentage mensen dat daartegen in beroep gaat. Dat is ook een van de bottlenecks bij het plaatsen van meer camera's, wat gemeentes heel vaak willen. Een van de bottlenecks daarbij is of je wel de ketencapaciteit hebt om vervolgens al die extra beroepen die je daarbij krijgt, adequaat af te handelen. Dat is hoe het werkt. Dat percentage zit nu op 7% van de beboete burgers. Die zijn het dus niet eens met een boete.

Mevrouw Straatman (CDA):

We zouden de strafrechtketen dus in ieder geval met die 7% kunnen ontlasten. Ik vraag

me toch wel ten zeerste af of het klopt wat de minister zegt, namelijk dat het helemaal niets te maken heeft met de hoogte van de boete. In het WODC-rapport staat immers ook dat een van de redenen om in verzet te gaan — ik zeg niet "dé reden", maar het is wel een van de redenen — is dat er een verschil in zwaarte van straffen is. Aan de ene kant zijn er de strafvorderingsrichtlijnen van het Openbaar Ministerie en aan de andere kant oriëntatiepunten en straftoemeting van de rechtspraak. Het idee is dat een strafbeschikking een lagere straf zou moeten zijn dan die welke je bij de rechter krijgt, maar in de praktijk is het toch wel andersom: de OM-strafbeschikking legt een veel hogere boete op dan wanneer men gaat procederen en bij de rechter komt. Hoe reflecteert de minister erop dat als je bij de rechter komt, je toch een aanzienlijk lagere verkeersboete krijgt dan wanneer je het houdt bij de OM-strafbeschikking?

Minister Van Weel:

Dat ligt er ook aan welke rechter je treft. Daar hebben we recent ook nog een aantal verschillende uitspraken over gehad. De kwestie van de ophoging ligt op dit moment voor op het hoogste niveau, maar er zijn verschillende rechtbanken die uitspraken hebben gedaan over de houdbaarheid van de hoogte van de verkeersboetes als zodanig. Dat ligt nu ook bij de rechter, maar het is zeker niet zo dat het automatisch tot een verlaging van je verkeersboete leidt als je daartegen in beroep gaat. Ik noemde het aandeel mensen dat om die reden in beroep gaat. Dat is relatief klein. Van die 7% — dat zijn er dus 528.200 — benadert uiteindelijk maar een relatief klein deel om deze reden de rechtsketen. Nogmaals, we gaan het in een ander verband nog uitgebreid hebben over de hele systematiek van de balans.

De onlinecriminaliteit is absoluut een aandachtspunt. Wij zien op dit moment dat meer dan 50% van de aangiftes in ieder geval een onlinecomponent heeft, of dat nou volledige onlinecriminaliteit is of de online benadering van jongeren om hen te ronselen. De onlinecomponent van criminaliteit is enorm. Die vindt lokaal zijn beslag, maar heeft natuurlijk ook een grote landelijke component. We zijn nu bezig met het opstellen van een nieuwe veiligheidsagenda. Ik kan u alvast verklappen dat onlinecriminaliteit daar een belangrijk speerpunt in gaat worden. We zijn ook aan het kijken naar hoe je dat het beste inricht qua expertise, maar ook qua management en eenvormigheid. Je zult dus gaan zien, ook bij de politie, dat onlinecriminaliteit heel vaak veel meer landelijke componenten of verschijningsvormen heeft. Mensen worden opgelicht in Tytsjerksteradiel, maar tegelijkertijd ook, door dezelfde persoon, in Zoutelande. De vraag is of het OM of de politie dan elke keer lokale zaken moet beginnen of dat je een centraal punt hebt waar je dit soort grotere fraudezaken gecombineerd in één zitting, in één zaak, mee kunt nemen. Dat vraagstuk gaat niet weg en blijft alleen maar toenemen de komende tijd.

Het voordeel is dat de onlinecriminaliteit een deel van de klassieke criminaliteit vervangt, zoals woninginbraken et cetera. Je ziet daar dus een daling. Mensen scholen zich beter, zou ik bijna willen zeggen. Ook dat moeten we aanpakken, omdat we ze daar niet mee kunnen laten weggkomen.

Mevrouw Coenradie (JA21):

Dit sluit inderdaad aan bij de geluiden die ik hoor, met name die vanuit de politie, dat ze een enorme toename zien in de onlinecriminaliteit. Tegelijkertijd geven ze bij mij ook het signaal af: "Wij trekken het eigenlijk gewoon nu al niet. We zien dat het een speerpunt is. We zien dat het belangrijk is en we het moeten aanpakken, maar we hebben daar de

capaciteit gewoon helemaal niet voor." Ik wil deels wel meegaan in het verhaal dat die onlinecriminaliteit misschien een deel van wat er op straat gebeurt, vervangt. Tegelijkertijd is de roep in de samenleving om meer blauw op straat en meer zichtbaarheid van de politie achter de voordeur, bijvoorbeeld bij zaken van huiselijk geweld of kindermishandeling, heel erg groot. Ik maak me dus vooral heel erg zorgen over de vraag hoe we dit allemaal gaan doen. Wat is eigenlijk de prioriteit als we twintig speerpunten hebben? Hebben we dan wel de juiste focus?

Minister Van Weel:

Ik hoop u daar op Prinsjesdag meer inzicht in te kunnen geven. U weet dat er door dit kabinet een fors bedrag beschikbaar is gesteld voor intensivering, in dit geval specifiek van de politie. Ik kan u al wel verklappen dat zowel onlinepolitie als gebiedsgebonden politie daarin goed bedeed zullen worden, waarbij ik ook de zedenpolitie noem. Daarbij kijken we naar hoe we dat op een slimme manier kunnen doen, kijkend naar de vorm van de criminaliteit. Mensen moeten altijd ergens terecht kunnen. Dat zal heel vaak lokaal zijn, maar dat kan ook steeds meer online. Politie.nl is het best bezochte politiebureau van Nederland. Ik zou dat ook graag willen aanmoedigen, want dat maakt het makkelijker om dit soort onlinezaken centraal op te pakken.

Mevrouw Abdi (PRO):

Ik word even getriggerd door de opmerking van de minister dat digitalisering en onlineveiligheid enorme prioriteit hebben, waarvoor dank. Daar stond al het een en ander over in het regeerakkoord. Ik moet toch een ding kwijt over de voorgenomen korting die nog blijft staan op de organisatie Offlimits. We hadden het net over het ecosysteem en hoe belangrijk het is dat je partners van elkaar bent. Ik lees een stukje voor van wat ik hier gisteren over heb teruggekegen van de politie. "Dat betekent dat als deze korting doorgezet wordt, er 200.000 afbeeldingen die zijn gemeld als onlinekindermisbruik niet kunnen worden geanalyseerd, omdat die offline worden gehaald, er 400 hulpvragen bij de preventielijn blijven liggen en wij ons werk minder goed kunnen doen om jongeren ook online veilig te houden." Ik ben nieuwsgierig of de minister hierop kan reflecteren. Staat deze korting nog? Kunnen we een update verwachten in de begroting waarmee dit wordt rechtgezet, in lijn met het regeerakkoord?

Minister Van Weel:

Op dit moment staat de korting nog. We komen natuurlijk op Prinsjesdag met een begroting. Daar gaan we het ook met elkaar over hebben. Ik voorzie dat dit onderwerp dan nadrukkelijk ter sprake zal komen.

De voorzitter:

Tipje van de sluier! Gaat u verder, minister.

Minister Van Weel:

Dan kom ik bij het blokje over de ICT van het OM. Mensen vroegen mij of ik een goed reces en een goede vakantie heb gehad; dat heb ik. Vorig jaar was dat wat minder en dat kwam door het OM, of eigenlijk niet door het OM, maar door degene die binnen wist te dringen in de systemen van het OM. Er is toen heftig ingegrepen door het OM, juist omdat er onvoldoende monitoring was van de systemen, onvoldoende login, om er zeker van te kunnen zijn dat alle informatie ook echt veilig was na het dichtgooien van de "hackdeur", zoals ik het maar even noem. Dat heeft grote impact gehad, zoals we ook hebben kunnen zien. Het OM en de medewerkers hebben de strafrechtketen houtje-

touwtje in beweging moeten houden. Dat heeft tot heel veel extra werk en heel veel frustratie geleid. Er werd al gerefereerd aan de 3.000 medewerkers die daar een brandbrief over schreven. Inmiddels is het systeem weer stabiel, maar voor de toekomst weten we dat er een grote opgave ligt om daaraan te werken. We hebben daarom ook 50 miljoen extra beschikbaar gesteld voor de ICT van het OM. Het OM is nu bezig om daar een bestedingsplan voor op te stellen. Daarnaast hebben we onafhankelijke deskundigen gevraagd om onderzoek te doen naar de oorzaak, hoe er is gehandeld en wat we daaruit kunnen leren voor de toekomst. Dat onderzoek heb ik inmiddels. Ik zal u, naar verwachting nog deze maand, in een brief nader inlichten over wat dat betekent voor de toekomstbestendigheid van het OM.

Daar hangt natuurlijk de ICT-opgave in relatie tot het Wetboek van Strafvordering mee samen, zoals een aantal van u al heeft benoemd. Ook op dat punt heeft het OM de winstwaarschuwing gegeven dat ze niet alles verwachten te kunnen implementeren. De staatssecretaris en ik zijn daarop ingegaan in de beleidsreactie die we op 30 juni naar uw Kamer hebben gestuurd. We moeten kijken naar het Wetboek van Strafvordering in relatie tot die ICT-opgave. Ik denk dat de staatssecretaris daar nog iets over zal zeggen, in ieder geval over de implementatie.

Dat was het blokje over de ICT van het OM.

De **voorzitter**:

Ik denk niet dat iedereen dat laatste misschien even goed kon horen, omdat het deels buiten de microfoon gezegd werd. Ik was zelf ook even ... Iedereen heeft het wel goed kunnen horen, oké. Er zijn wat interrupties, zie ik.

De heer **Sneller** (D66):

Ik wil heel even duidelijkheid over die brief die we nog deze maand gaan krijgen. Gaat die over de complexiteit van het wel of niet onderbrengen bij het shared service center van de Rijksoverheid et cetera? Oké. Dan gaan we dat debat dan vervolgen.

De **voorzitter**:

Oké, dit tel ik als een soort halve interruptie. Had iemand anders nog een vraag over de ICT? Het blokje ICT was nog niet klaar, toch? O, dat blokje was al wel klaar. Gaat u dan verder, minister.

Minister **Van Weel**:

Ik kom op de OM-strafbeschikkingen. Ook daar zijn een aantal vragen over gesteld. Er werd gerefereerd aan de onderzoeken van zowel het WODC als die van de pg van de Hoge Raad. Die hadden een aantal kritische noten en benoemden tekortkomingen. Die rapporten heeft u eind mei, begin juni gehad. Wij komen in het najaar nog met een reactie, mede namens het OM, op de vraag hoe die knelpunten zullen worden aangepakt. Het OM neemt die knelpunten natuurlijk serieus, zeker de punten die al eerder terugkwamen. Ik wil daar niet helemaal op vooruitlopen. Ik wil hier wel nog even benoemen dat de rapporten niet alleen maar negatief of kritisch zijn over de OM-strafbeschikkingen. In de kern stellen beide onderzoeken dat er in de kern weinig mis is met de OM-strafbeschikking en dat procesdeelnemers, dus zowel advocaten en rechters als officieren, in de praktijk geen grote problemen constateren bij het toepassen van de strafbeschikking. Het is dus een efficiënte manier van afdoening, waarmee, met de benodigde kwaliteit, relatief snel een strafrechtelijke reactie kan worden gegeven op

bepaalde vormen van criminaliteit. Daarmee wordt de strafrechter ontlast en de schaarse rechterlijke capaciteit benut voor zwaardere strafzaken. In het deltaplan waar we naar toewerken zal, voor mij althans, de neiging niet zijn om het instrument van de strafbeschikking met deze kwalificaties terug te dringen. Wel moeten we het natuurlijk verder vervolmaken, zoals ook de pg en het WODC verder opmerken. Dit dus nog niet vooruitlopend op de beleidsreactie, maar toch een eerste reactie.

Dan de beleidssepots. Mevrouw Faber begon net haar betoog daarmee. Eigenlijk begon ze daarmee naar aanleiding van de bestorming van de raadszaal in Utrecht. We hebben daar vorige week of de week daarvoor, geloof ik, een aantal sets Kamervragen over beantwoord. Die zijn natuurlijk veel uitgebreider dan wat ik nu als antwoord kan geven. Er was hier sprake van twee aparte strafbare feiten, waar verschillende straffen op staan. Uiteindelijk heeft het Openbaar Ministerie besloten om alleen de personen te vervolgen die probeerden te voorkomen dat de burgemeester terugkeerde naar de raadszaal. Daar staat de zwaarste straf op. Om niet heel veel opsporingscapaciteit in te zetten op iedereen die voor een lichter vergrijp daaromheen stond, heeft het OM ervoor gekozen om alleen dat zwaardere vergrijp verder te vervolgen. De communicatie richting de aangever van dat andere feit, dat geseponneerd is, is niet goed geweest. Dat stond ook in de antwoorden in die Kamerbrief. Daar zijn excuses voor aangeboden door het OM. Ik kan op zich de afweging van het OM in dezen wel volgen, om te gaan voor het zwaarste strafbare feit en daar de capaciteit op in te zetten.

In algemene zin heeft het Openbaar Ministerie de wettelijke bevoegdheid om van vervolging af te zien op gronden aan het algemeen belang ontleend. Dat is het opportuniteitsbeginsel. Een belangrijke reden is dat het Openbaar Ministerie natuurlijk beperkte middelen heeft en daarom prioriteiten moet stellen. Ze kunnen nou eenmaal niet alle zaken oppakken. Door het opportuniteitsbeginsel kan het Openbaar Ministerie kiezen welke zaken wel en niet worden opgepakt. Natuurlijk gaan we in het deltaplan voor de strafrechtketen gezamenlijk weer kijken wat wij dan de prioriteiten vinden die in ieder geval daarin naar voren zouden moeten komen. Het OM werkt wel aan het terugbrengen van het aantal verschillende sepotgronden. U noemde er een aantal. Het is inderdaad een heel bos aan gronden. Dat schept natuurlijk niet in alle gevallen helderheid richting slachtoffers en verdachten. U noemde de maatschappelijke onrust. Die valt onder de sepotgrond "landsbelang". Ik heb geen voorbeeld kunnen vinden waarin dit sepot is toegepast. Dan moet u echt wel denken aan hele heftige zaken. Het is dus niet alsof dat nu door het OM te pas en te onpas wordt gebruikt in de dagelijkse gang van zaken. U vroeg nog naar het aantal beleidsdepots. Uit het jaarbericht van het OM — zij leggen daar verantwoording over af — over 2025, bleek dat er in dat jaar 20.300 zaken tot een beleidssepot kwamen.

De **voorzitter**:

Ik kijk even. Ik wil zelf ook iets vragen, maar ik laat het eerst even aan u, mevrouw Faber.

Mevrouw **Faber** (PVV):

Voorzitter, dank dat u mij het woord wil geven. Een paar dingen. Eerst die bestorming, zal ik maar zeggen, van die raadszaal. Dan zegt de minister: het OM heeft een keuze gemaakt om alleen de verdachten die dus echt de burgemeester hebben verhinderd om naar binnen te gaan aan te pakken. Maar de zaak van die vier verdachten die de burgemeester intimideerden werd ingetrokken. Vlak voor de zitting werden die zaken

ingetrokken. Dus is helemaal niet iemand uiteindelijk voor de rechter gekomen. Er is nog helemaal geen oordeel over of niets. Dat vind ik wel een beetje bijzonder.

Dat gezegd hebbende, wil ik het even hebben over de sepots. We hebben twee soorten depots. We hebben technische sepots en beleidsmatige sepots, zaken die op basis van beleid worden geseponeerd. Bij een technisch sepot is een zaak gewoon niet rond. Dan missen ze bepaalde zaken die gewoon nodig om een zaak voor de rechter te kunnen brengen. Maar wat betreft sepot op basis van beleid kan elke zaak gewoon voor de rechter geleid worden en dan zal de rechter ook tot een oordeel komen. Maar een officier van justitie kan zo'n zaak gewoon seponeren. De officier van justitie is in dezen de aanklager, maar die gaat dan ook zitten op de stoel van de rechtspreker, want hij voorkomt een rechtszaak. Dan vraag ik me af hoe dat nou zit met de trias politica, want hij is vervolger en rechtsspreker in dezen. Dus dat vind ik een hele bijzondere combinatie.

En dan over het overzicht van de sepots.

De voorzitter:

Het zijn veel vragen in één keer, maar we doen ze dan maar in één keer.

Mevrouw **Faber** (PVV):

Jawel, maar we handelen ze in één klap af. Dan hebben we het maar gehad.

Over de sepots. We hebben een overzichtje gekregen van sepots, maar dan zie je dus dat bepaalde codes gewoon missen. Als je bijvoorbeeld kijkt naar "gronden samenhangende met de algemene rechtsorde": sepotcode 30, over het landsbelang, die mist onder andere. Ik mis ook bijvoorbeeld het maatschappelijkebelangenconflict. Dan zegt de minister over die ene van die maatschappelijke onrust: die heb ik niet gezien. Ja, maar met alle respect voor de minister: dat u ze niet heeft gezien, zeg ik u via de voorzitter, wil niet zeggen dat ze er niet zijn. Dus mijn vraag aan de minister is of hij bereid is — dat heb ik ook gevraagd — om een overzicht te verstrekken van de aantallen sepots per sepotcode. Dus we gaan ze niet op één hoop leggen, maar gewoon per sepotcode per jaar over de afgelopen vijf jaar. Dan is inzichtelijk hoeveel zaken er op beleid worden geseponeerd. Ik vind dat seponeren op basis van beleid een hellend vlak is. Kijk, technisch, dat begrijp ik, maar op basis van beleid vind ik een heel ander verhaal. Ik hoop dat de minister ...

De voorzitter:

Dat hoop ik ook.

Mevrouw **Faber** (PVV):

Ik denk het wel, want over het algemeen onthoudt hij het wel.

De voorzitter:

Dit was bijna een hele inbreng. We gaan de minister vragen om erop te antwoorden.

Minister Van Weel:

Het was deels ook een herhaling van de inbreng. Ik ga daar ook geen andere antwoorden op geven dan ik al heb gegeven. Ik weet niet hoe de beleidsdepots zijn uitgesplitst in het jaarbericht van het OM. Dat zou ik even moeten nagaan en daar

komen we dan op terug. Het aantal beleidsdepots wordt dus wel gerapporteerd in ieder geval. Ik heb ook gezegd dat u bepaalde sepotcodes gewoon niet terug zult vinden, omdat het OM ... Nou, weet je, landsbelang: meestal hoor ik er dan wel even van voordat dat zou worden inzet als reden om een beleidssepot in te voeren. Sommige worden dus gewoon niet toegepast. Ze bestaan wel, omdat je je kunt voorstellen dat je er gebruik van wilt maken.

U zegt dat beleidsdepots een schending zijn van de trias politica. Nou, als we geen beleidssepots zouden hebben, dan zouden we überhaupt geen strafrechtketen meer hebben. Het opportuniteitsbeginsel is een van de bakens waar ons rechtssysteem op drijft, waarbij het OM binnen de bevoegdheden zelf de keuze kan maken in welke zaken het wel vervolgt en in welke niet. Als je dat alleen maar op technisch doet, dan voegen we dus nog 20.300 zaken toe aan dat palet waarvan het OM dus zegt: ik zie daar eigenlijk geen heil in. Daar zou ik niet zo heel erg voor zijn.

Dan Utrecht. U zegt: de zaak is ingetrokken. Nee, de zitting is aangehouden op verzoek van een van de verdachten. Die zaak loopt gewoon nog en ik verwacht dat die binnen enkele weken voorkomt.

De **voorzitter**:

Nog een vervolgvraag, maar wel korter dan de vorige keer. Mevrouw Faber.

Mevrouw **Faber** (PVV):

Het meeste is al beantwoord, dus dat scheelt alweer. De minister geeft aan dat hij bepaalde beleidssepots niet heeft gezien. Ik zou graag een overzicht willen van de minister. En zet dan in die tabel maar: nul. Dan is dat gewoon duidelijk. Dus nogmaals de vraag — ik heb het nu al twee keer gevraagd en ik ga het gewoon nog een keer vragen — of de minister bereid is om een overzicht te geven van de sepots op basis van elke code. Als er dan geen sepot is op beleid van een bepaald onderwerp, zet er dan gewoon "nul" in. Dan is dat gewoon duidelijk. Dan hebben we dat gewoon duidelijk. Dan hoeven we daar niet meer over te discussiëren.

De minister geeft ook aan: als we geen beleidssepots kunnen doen, dan hebben we nog heel veel extra zaken. Maar feit blijft wel dat we een trias politica hebben. De officier van justitie zit daar toch gewoon met twee petten op. Het kan toch niet zo zijn dat we nu zeggen: dat mag wel, want anders krijgen we te veel zaken? Dat werkt niet zo. De minister geeft zelf aan: de democratische rechtsstaat is belangrijk. Dat vind ik ook, dus daar vinden we elkaar. Dus dat is hartstikke mooi. Dit kan gewoon niet zo.

Ik had ook een vraag over dat er parketmedewerkers zijn met en zonder mandaat die ook seponeren. Hoe zit dat dan? Dat kan toch gewoon niet, zeker als je geen mandaat hebt.

Minister **Van Weel**:

Ja, wat moet ik hier nou op antwoorden? U praat echt over fundamente van ons rechtsbestel en doet alsof daarbij fundamenteel onrecht wordt gedaan aan onze rechtsstaat. Dat is niet zo. Het is een fundamenteel onderdeel van onze trias politica dat het OM beschikt over het opportuniteitsbeginsel om een selectie te kunnen maken in wat wel en wat niet de strafrechtketen ingaat. Dat is ... Ja, ik denk er niet aan om daar iets in te veranderen. Ik zou het u ook ten zeerste afraden. De politie kan zelf ook tot de

conclusie komen dat bepaalde aangiftes niet verder worden gebracht om bepaalde redenen. Als het simpele feit dat ergens een melding wordt gedaan altijd moet leiden tot een gang naar de rechter, dan hebben we geen functionerend rechtsbestel meer. Beleidssepots zijn hier wat mij betreft een belangrijk onderdeel in.

Over het noemen van de sepotcodes: ik wil aan het OM wel vragen of zij die al beschikbaar hebben op basis van de ICT-systemen, zodat ze hier zijn. Als dat niet zo is, dan zou ik ertegen zijn om daar een extra spoor op te zetten en er ICT-ontwikkelcapaciteit voor in te zetten om dat mogelijk te maken. Dus als het makkelijk kan, dan kunnen we het OM vragen om dat mee te nemen in het jaarbericht.

De **voorzitter**:

Dat is dan wel uw derde interruptie, mevrouw Faber.

Mevrouw **Faber** (PVV):

Maar dat is me die laatste interruptie wel waard. Gewoon één korte vraag. Het punt is: ik moet nu weer een vraag stellen en dat kost mij een interruptie, want ik krijg gewoon geen antwoord. Ik heb namelijk gevraagd hoe het zit met die parketmedewerkers met en zonder mandaat die ook seponeren ...

De **voorzitter**:

Oké, stop, stop, stop. Nou gaan we ...

Mevrouw **Faber** (PVV):

... dus dat kost mij een interruptie.

De **voorzitter**:

Oké, dat heb ik gehoord. De parketmedewerkers.

Minister **Van Weel**:

Ik heb die niet gehoord in uw eerste termijn, dus ...

De **voorzitter**:

In de tweede termijn? Oké, oké, oké, niet door mij heen praten, mevrouw Faber.

Minister **Van Weel**:

Daar kom ik in de tweede termijn op terug.

De **voorzitter**:

In de tweede termijn? Oké. Dan heb ik u gered van een interruptie, mevrouw Faber. Goed?

Mevrouw **Faber** (PVV):

Ja, goed.

De **voorzitter**:

Dan krijgt u die in de tweede termijn.

Dan wilde ik zelf, als VVD-woordvoerder, met welnemen van de collega's één vraag stellen aan de minister. Ik denk dat het niet goed is als wij hier gaan recenseren welke

beslissingen het OM neemt. Dat kan gebeuren in een voorkomend geval, maar daar moeten we geen gewoonte van maken. Op zich, minister, had ik wel ongemak bij de beslissing van het Openbaar Ministerie om degene die de raadsvergadering in Utrecht verstoorde ... Dat zeg ik ook even als volksvertegenwoordiger; sommigen zijn ook raadslid geweest. Maar ook vandaag werd een vergadering verstoord. Het is wel gewoon strafbaar; artikel 144 van het Wetboek van Strafrecht. Onze voorgangers hebben ooit gemeend dat het verstandig is om het strafbaar te stellen als dit soort vergaderingen verstoord worden. Ik hoop dat de minister begrijpt, want dat raakt ook mijn punt in de eerste termijn, dat het in de ideale wereld, als je wel genoeg mensen had, waarschijnlijk tot een vervolging had geleid. Het ingewikkelde zit 'm hierin dat die afweging soms een beetje ... De minister heeft gelijk dat het aan het OM is. Daar gaan wij allebei niet over. Maar het kan soms wel een afweging zijn die lastig is uit te leggen aan de samenleving. Daarvan vind ik dit wel een voorbeeld, omdat ik hier zelf denk: had dat maar ... Dat kost heel veel capaciteit, dat weet ik, maar het geeft een goed signaal. Gaat het lukken om wel die kant op te bewegen? Want als het altijd betekent dat je verstoorders van een raadsvergadering niet vervolgt, dan zou ik dat ook wel ... We zijn het er toch over eens dat dat geen goede lijn is?

Minister Van Weel:

Nee, maar dat is ook geen wet van Meden en Perzen. Ook dit valt binnen het opportuniteitsbeginsel van het OM. Ik denk dat het voor de trias politica niet goed zou zijn als wij op die stoel gaan zitten om te bepalen wat wel en niet te vervolgen in een individueel geval. Hier heeft het OM gemeend om in één incident te gaan voor de kern met het zwaarste strafbare feit. Ik meld dat hier. Dat is een afweging die het OM heeft gemaakt in deze zaak. Dat kan in een ander geval weer anders zijn. En u heeft gelijk: het verstoren van een raadsvergadering is altijd strafbaar, in welke vorm dan ook.

De voorzitter:

Oké. Ik denk dat de minister klaar is.

Minister Van Weel:

Ik heb nog één vraag, over maximumstraffen. Die discussie loopt natuurlijk al een tijd ...

De voorzitter:

Minimumstraffen.

Minister Van Weel:

Nou, maximumstraffen, en mevrouw Coenradie ...

De voorzitter:

Ah, oké. Sorry.

Minister Van Weel:

... stapte meteen door naar de minimumstraffen, als de maximumstraffen niet opleverden wat gewenst was. We hebben een WODC-onderzoek gehad over bijvoorbeeld agressie en geweld tegen hulpverleners. We hebben daarin gezien dat de strafverzwaring niet altijd wordt geëist en dat daar waar die wordt geëist, dat ook niet altijd door de rechter wordt gevolgd. Een van de oorzaken volgens het WODC-onderzoek die u noemde, is dat rechters mogelijk niet altijd de maatschappelijke discussie — ik parafraseer even — meenemen. De andere kant daarvan is dat ook

gezegd werd dat er onvoldoende oog is voor de afweging die rechters of het OM in individuele gevallen maken. Die twee redenen zorgen ervoor dat daar een kloof tussen zit. Daarover ben ik het gesprek met het OM en de Raad voor de rechtspraak aangegaan, gewoon op een eerlijke manier: "We constateren die kloof. Die vindt niemand wenselijk. Hoe gaan we daaraan werken?" Ik verwacht u nog dit jaar te kunnen informeren over de vervolgstappen die daar gezet gaan worden. Daarbij denk ik op dit moment nog niet aan minimumstraffen. Daar zitten veel haken en ogen aan. Daar zijn ook onderzoeken naar geweest. Ik wil eerst kijken of we die kloof op deze manier kunnen dichten.

Mevrouw **Coenradie** (JA21):

Begrijp ik dan goed dat OM en de rechtspraak herkennen en erkennen dat men geen gehoor geeft aan het sentiment in de samenleving en ook de roep vanuit de samenleving om zwaarder te straffen? Kan ik dat hieruit opmaken?

Minister **Van Weel**:

Er worden twee redenen genoemd in het rapport. Dit de ene. De andere is dat wetgevers zich soms onvoldoende rekenschap geven van wat in een individuele casus redelijk en billijk zou zijn. Die twee samen leiden tot een kloof. De ene partij zal zeggen dat het 80-20 is en de andere zal zeggen dat het 20-80 is. De waarheid ligt waarschijnlijk in het midden. Maar in ieder geval herkent iedereen de kloof die er is en die ook wordt geconstateerd in het WODC-onderzoek. En ja, de kloof is onwenselijk, dus we gaan proberen daar een dichtung aan te geven.

Mevrouw **Coenradie** (JA21):

Ter verduidelijking: moet ik een "dichtung" dan zien als een soort verbeterplan?

Minister **Van Weel**:

Ja. Het zijn vervolgstappen om te kijken hoe je de beide werkelijkheden dichter bij elkaar kunt brengen.

De **voorzitter**:

Mevrouw Abdi was eerst en dan mevrouw Straatman.

Mevrouw **Abdi** (PRO):

Ik heb een ander punt. Ik denk dat mevrouw Straatman misschien wil doorgaan op dit punt. Ja? Dan laat ik mevrouw Straatman voor.

Mevrouw **Straatman** (CDA):

Ik had een korte vervolgvraag. Mevrouw Coenradie vroeg zojuist: is dat een verbeterplan? Is onderdeel van dat verbeterplan dan de kloof die je ziet, dus aan de ene kant de strafvorderingsrichtlijnen van het OM en aan de andere kant de oriëntatiepunten van de rechtspraak, die niet met elkaar matchen, waardoor je die grote verschillen ziet? Is dat heel concreet onderdeel van wat ik dan nu even "het verbeterplan" noem?

Minister **Van Weel**:

Daar zijn we over in gesprek.

Mevrouw **Abdi** (PRO):

Als u het me toestaat, voorzitter, want de minister gaf net aan dat hij na dit punt eigenlijk

geen andere punten had. Ik had echter ook gevraagd naar zijn overdeel over onderzoeken die zijn gedaan naar selectiviteit in de strafrechterketen — daar is wel degelijk sprake van — en hoe hij die weegt. Ik ben dus nog steeds benieuwd of de minister daar antwoord op kan geven. Ook gaf hij aan dat hij dit najaar met een inhoudelijke beleidsreactie komt. Ik vond het een beetje voorzichtig geformuleerd, dus ik ben even benieuwd of hij daar iets dieper op in kan gaan.

Minister Van Weel:

Dat zijn uitvoerige onderzoeken, die ook in meerdere etappes zijn gedaan. Elke selectiviteit in de strafrechterketen is een probleem. Dat ben ik met u eens. Maar ik zou die onderzoeken tekortdoen door nu in een aantal zinnen de beleidsreactie daarop te geven. Ik geloof dat we die voor het najaar hebben toegezegd. Klopt dat?

De voorzitter:

U kijkt naar mij, maar dat weet ik niet uit mijn hoofd.

Minister Van Weel:

Dan gaan we er natuurlijk uitvoerig op in. De rapporten zijn heel uitgebreid. Ze gaan door verschillende delen van de keten. Ik ga ze nu niet in een paar zinnen tekortdoen, maar elke selectiviteit is ons natuurlijk een doorn in het oog.

De voorzitter:

Ik weet niet meer wat er is toegezegd, maar mogen we voor de zekerheid noteren dat we eind Q3 die reactie krijgen? Zullen we dat voor de zekerheid doen? Oké. Zijn we er dan doorheen? Mevrouw Abdi? Ik zit te kijken: bijna niemand heeft straks nog een vraag aan de staatssecretaris. Ik heb er nog wel twee, hoor, dus maakt u zich geen zorgen.

Mevrouw Abdi (PRO):

Het is meer ter verduidelijking, want is het een beetje flauw om te zeggen, maar ik hoor elke keer: dit najaar, dit najaar, dit najaar. Daarom wil ik even preciezer zijn. Ik heb het even genoteerd. Strafbeschikkingen: dit najaar komt er nog een verduidelijking of een brief. Dit komt dit najaar. Ik dacht dat het misschien fijn is om aan het einde toch even iets preciezer te zijn over wanneer we wat kunnen verwachten en daarop kunnen doorvragen.

Minister Van Weel:

Laat ik het meteen preciezer maken. Van Q3 wil ik graag Q4 maken, want er lopen nog gesprekken met de verschillende instanties.

De voorzitter:

Over welke hebben het nu?

Minister Van Weel:

Over degene die ik net noemde, de selectiviteit.

De voorzitter:

Dat wordt Q4; dat noteren we.

Minister Van Weel:

De OM-strafbeschikkingen: einde Q3. Over het deltaplan hebben we gezegd: Q1 2027.

De **voorzitter**:

Helder. We zetten het even onder elkaar, zodat iedereen dat helder heeft. Dank. Dan gaan we naar de staatssecretaris, als ze tenminste klaar is. Volgens mij wel, hè? Ja. Staatssecretaris, aan u.

Staatssecretaris **Van Bruggen**:

Voorzitter, hartelijk dank. Voordat ik inga op de meer specifieke vragen die daadwerkelijk toch ook nog aan mij gesteld zijn over belangrijke onderwerpen, wil ik vooraf even een aantal woorden zeggen over de rechtsstaat. We leven in een rechtsstaat en mensen, inwoners, hebben recht op rechtsbescherming. Dat kan alleen als je een goed functionerende strafrechtketen hebt. Slachtoffers en verdachten hebben beiden het recht om binnen een redelijke termijn te weten waar ze aan toe zijn. Ik zal zo dadelijk iets dieper ingaan op de slachtofferrechten bij de strafbeschikking. Dat is een tekenend voorbeeld van hoe we dat goed moeten organiseren met elkaar. Alle organisaties in de strafrechtketen zijn zich er heel erg van bewust dat we met verbeteringen aan de slag moeten, moesten en gaan. We werken er ook heel hard aan, niet in de laatste plaats in de executieketen. Ik neem aan dat we aan het eind van de maand ook nog wel over het gevangeniswezen te spreken komen.

De minister lichtte al een klein tipje van de sluier op: naast het doen van investeringen kijken we natuurlijk ook hoe de ketenorganisaties ontlast kunnen worden. Dat gaat niet alleen om wetgeving, beleid en zorgen dat er niet nog meer complexiteit ontstaat, maar bijvoorbeeld ook over hoe we met verwarde personen in de keten omgaan. Zijn er voldoende bedden beschikbaar vanuit de gemeenten? Vinden die gesprekken met de VNG plaats? Klopt het dat de ggz daar ook nog een rol in heeft? Dat zijn allemaal hele actuele onderwerpen. Met andere woorden, niet alles is binnen het strafrecht op te lossen.

Een heel groot gedeelte is dat echter wel. Er zijn vragen aan mij gesteld over een aantal specifieke onderwerpen, waaronder het tekort aan rechters; "de rechtspraak" noem ik het maar even in zijn algemeenheid. Er is ook gevraagd naar de onjuiste tenaamstellingen, waar we nu al een aantal maanden met elkaar over spreken. Dat onderwerp loopt al een behoorlijke periode, maar er is wat licht aan het einde van de tunnel. Er zijn ook vragen gesteld over het nieuwe Wetboek van Strafvordering, over de tijdige invoering daarvan en hoe we daar in de komende periode mee om kunnen gaan. Heel specifiek is er nog gevraagd naar de strafbeschikkingen en de slachtofferrechten. Daar kom ik aan het eind op terug.

Ik begin met de vraag van mevrouw Straatman over het tekort aan rechters. De rechtspraak is zich hier zeer bewust van en heeft dan ook gekozen voor het opleiden van meer rechters dan tot nu toe gebeurt. Het gaat om 130 per jaar tot en met 2030. Het punt is natuurlijk wel dat het niet alleen maar in meer rechters zit. Ze kunnen niet meteen aan de slag. Ze moeten ook opgeleid worden. Er moeten dus voldoende rechters zijn die de rechters in opleiding kunnen voorbereiden op dat werk, wat natuurlijk veel kennis en ervaring met zich meebrengt. Het is een forse uitbreiding. Tegelijkertijd zitten we met die 130 aan de max van wat er kan. We zoeken het dus ook in andere oplossingen. De rechtspraak heeft gezien dat het zou kunnen helpen als rechter-plaatsvervangers en raadsheer-plaatsvervangers langer door kunnen werken na hun 70ste. Daar is een wetsvoorstel van mij over in de maak. Dat verwacht ik ergens in de

komende periode aan te kunnen bieden. Het is namelijk belangrijk dat juist die kennis en expertise geborgd blijven, zeker in tijden van tekorten en zeker als het gaat over het opleiden van nieuwe rechters.

Dan kom ik bij de vraag van mevrouw Straatman over de extra beveiligde zittingslocatie in PI Vught. Het aantal zittingen daar blijft nogal achter bij wat je zou mogen verwachten van zo'n hoogbeveiligde omgeving — dat beeld heb ik zelf ook opgedaan tijdens mijn bezoek aan PI Vught — zeker in het licht van wat we in Vlissingen met elkaar te doen hebben. De zittingszaal, de videoconferentieruimte, is er om het aantal vervoersbewegingen te minimaliseren. In de praktijk zien we vaak dat het proces van gedetineerden die in Vught verblijven, al afgerond is. Die hoeven dus niet zo heel vaak meer die beweging te maken. Als ze dat wel doen, dan is er de mogelijkheid om in de zittingszaal van Vught plaats te nemen, tot een maximum van drie verdachten; in sommige gevallen zijn dat gedetineerden, moet ik zeggen. Dat maakt die zaal minder makkelijk inzetbaar. Dat is een les die we natuurlijk meenemen richting de inrichting van PI Vlissingen en de zaal daar. We zien dat een hoger aantal zou kunnen helpen, zeker omdat er in dit soort grote zaken vaak sprake is van meer verdachten of gedetineerden. De zittingszaal en de videoconferenties proberen we juist maximaal in te zetten om vervoersbewegingen te voorkomen, allemaal met het oog op het minimaliseren van de risico's. Overigens worden die videoconferenties heel goed ingezet. Al die lessen nemen we nu mee bij de inrichting van PI Vlissingen, die richting 2030 opengaat.

De voorzitter:

Ik kijk even hoe het staat met de interrupties. Mevrouw Faber had er drie, mevrouw Straatman drie, en mevrouw Abdi en mevrouw Coenradie ook drie. Hoeveel blokjes heeft u nog, staatssecretaris?

Staatssecretaris Van Bruggen:

Excuus, ik heb nog twee blokjes en één losse vraag.

De voorzitter:

Oké, dan krijgt iedereen één interruptie. Dat doe ik ook uit respect voor de staatssecretaris; anders lijkt het net alsof we dat niet belangrijk vinden. Nee, u mag er niet twee, mevrouw Faber. U krijgt één korte. Mevrouw Straatman.

Mevrouw Straatman (CDA):

Ik begrijp goed dat de staatssecretaris zegt dat PI Vught voor de hoogbeveiligde zittingen niet altijd de mogelijkheden biedt die we zouden willen hebben, maar met het grote tekort dat we hebben wat betreft zittingsplanningen, zou je voor een reguliere zitting ook een beroep willen doen op die zaal als die leegstaat. Gebeurt dat nu ook of is het nu gewoon zo dat we in de planning zittingszalen tekortkomen en we maar accepteren dat die in Vught leegstaat?

Staatssecretaris Van Bruggen:

Dit is absoluut een gesprek dat gevoerd wordt met de rechtspraak. Ik heb tijdens mijn bezoek zelf ook ervaren dat ze er alles aan doen om te kijken hoe ze die zaal goed kunnen inzetten. Vught is natuurlijk wel een enorm bolwerk. Wat is dan wijsheid? Is het wijsheid om zo'n zitting dan toch via een videocall te laten plaatsvinden of is het wijsheid om het in de zittingszaal te laten plaatsvinden? Die afweging wordt gemaakt door de rechtspraak. Daar zijn ze zich ook zeer bewust van de toch lage inzetbaarheid van deze

zittingszaal. Tegelijkertijd is het heel erg belangrijk dat we hem houden en dat we hem blijven inzetten voor de gedetineerden die we echt niet vanaf de locatie Vught zouden willen laten bewegen.

De voorzitter:

Gaat u verder.

Staatssecretaris Van Bruggen:

Voorzitter. Dan het blokje onjuiste ternaamstellingen. Ik ben heel blij dat de tweede voortgangsrapportage u net voor de zomer bereikt heeft en ook nog op deze lijst is gekomen. Er staat toch ook wel veel techniek in. We hebben gepoogd aan te geven in welke categorieën van onjuiste ternaamstellingen we nu denken. Er is veel informatie in opgenomen over waar we nu staan en wat er nog staat te gebeuren.

Ik ga naar de vraag van mevrouw Straatman. Ik ben het met haar eens dat de overheid foutieve ternaamstellingen proactief en zo snel mogelijk op te lossen heeft voor de inwoners, voor de burgers die het betreft. Daar zet ik op in. Zoals ik in de voortgangsrapportage heb genoemd, werk ik juist aan de aangekondigde aanvullende rechterlijke procedure die de grondslag zou kunnen bieden om dat op een zorgvuldige manier af te doen. Die procedure beoogt het mogelijk te maken om het initiatief tot herstel via de rechter niet alleen bij de getroffen burger te laten, maar juist ook bij de overheid te leggen. Het gaat er juist om dat wij als we constateren dat er iets hartstikke fout is gegaan, niet hoeven te wachten tot de inwoner daar zelf achter komt, tot die zelf wakker wordt — ik kan me voorstellen dat je dat niet eens in de gaten zou kunnen hebben — maar dat we daar als overheid ook een rol in hebben. Dat probeer ik nu van een wettelijke grondslag te voorzien. Dat is dus aanvullend op de bestaande mogelijkheden.

Dan ga ik naar de vraag van de heer Ellian, mevrouw Abdi en mevrouw Straatman over het idee om een collectieve procedure in het leven te roepen. De vraag is of we daarbij ook in bulk kunnen denken, om het maar even zo te zeggen; zo heb ik de vraag althans begrepen. Ik deel de insteek die mevrouw Abdi en de heer Ellian hierbij hadden heel erg. Het moet voor inwoners eenvoudig zijn om deze correctie door te voeren. Ik heb in de voortgangsrapportage ook willen zeggen dat er administratief heel veel mogelijk is als je in categorie 1 en 2 valt. Echter, op het moment dat het raakt aan een vonnis, dan kan het natuurlijk nooit zo zijn dat dat op een of andere manier gecorrigeerd wordt door een ander orgaan dan de rechter. We kijken nu dus heel goed naar hoe we dat op een zorgvuldige manier zouden kunnen doen. Het initiatief om dat contact aan te gaan, ligt niet alleen bij de getroffen inwoner, maar kan dus ook proactief bij Justid liggen. Dat gebeurt ook.

Het heeft voor mij absoluut prioriteit. Ik hoop dat u dat ook in mijn voortgangsbrief heeft horen doorklinken. Dat heeft het echter niet alleen voor mij, maar zeker ook voor de hele keten. We zien namelijk dat het dit soort foutieve ternaamstellingen uiteindelijk bij Justid naar boven is gekomen, maar dat er in de identificatie in de hele keten eigenlijk al eerder fouten zijn ontstaan. Dat is natuurlijk een veel grotere zorg. Dat wordt gedeeld als een grote gezamenlijke zorg. We werken ook aan een gezamenlijke oplossing. Ik moet vanaf deze plek echt complimenten uitdelen aan onze ketenpartners, want iedereen is zich er zeer bewust van dat we dit op een andere manier zouden moeten inrichten. Ook de rechtspraak en het OM zijn dus zeer bereid om met ons na te denken over werkbare

oplossingen.

Dan heb ik nog de vraag over het nieuwe Wetboek van Strafvordering.

De voorzitter:

Momentje, momentje, momentje. Mevrouw Abdi, u heeft niet voor niets gratis een extra interruptie; dan moet u die ook gebruiken.

Mevrouw **Abdi** (PRO):

Dat is ook wel weer waar, al moet ik zeggen dat ik het soms jammer vind dat mijn interrupties vaak lijken op een soort verduidelijking van vragen die ik eerder heb gesteld. Ik deel de irritatie van collega Faber dus een beetje. Dank aan de staatssecretaris voor de beantwoording, maar mijn vraag was eigenlijk om het concreet te maken. We hebben inderdaad in de brief kunnen lezen dat jullie hiermee bezig zijn en dat er een startnotitie komt. Het is mij onduidelijk wat dat betekent en wanneer die komt. Mijn vraag is gewoon heel helder: wanneer kunnen we dit verwachten? Het gaat erom dat wij als Kamer geïnformeerd worden en daar ook op kunnen sturen. Er is ook enige haast bij. Dat was mijn vraag. Daar hoorde ik eigenlijk niet echt een antwoord op.

De voorzitter:

Ik snap het. Ik probeer als voorzitter altijd af te wegen: negeert een bewindspersoon nu echt een vraag of hoort iemand niet helemaal wat hij of zij wil? Ik probeer daar echt wel op te letten. Staatssecretaris.

Staatssecretaris **Van Bruggen:**

Voorzitter. Het vraagt veel van alle partijen. Ik wil dit goed doen. Dit moet nu ook in een keer goed gaan; we kunnen ons geen fouten meer permitteren. Maar ik kan u zeker toezeggen dat op het moment dat ik ofwel een wetswijziging in beeld heb, wat zou kunnen betekenen dat er een grondslag is om collectief zaken af te doen, of er op een andere manier voortgang in dit dossier wordt geboekt, ik per omgaande de Kamer informeer. Dat gaat niet alleen over wat de Rekenkamer hiervan gevonden heeft, maar ook over wat wij uiteindelijk aan verbeteringen bewerkstelligen. Bij dezen doe ik dus graag die toezegging aan u.

Voorzitter. Dan ben ik bij de tijdige invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. Daarover heeft u ook een beleidsreactie gezien, waarin wij natuurlijk onze zorgen uitten. Dat doen wij niet alleen, maar ook AclCT en de Eerste Kamer, die daar ook vragen over stelt, en terecht. We zien dat de uitdagingen, zeker bij het OM, riesengroß zijn. We moeten op een bepaalde manier toch toewerken naar realiteit en realiteitszin. Ik ben ook wel ambitieus. Dat zijn wij sowieso wel, op ons departement. We hebben dus ook zoiets van: we kunnen nog niet loslaten wat we met elkaar hebben afgesproken, maar het moet wel reëel zijn. Er lopen nu dus een aantal zaken. Er is vanuit ons een onderzoek met de ketenpartners aangekondigd, om gezamenlijk te onderzoeken wat wel en niet haalbaar is om richting 1 april 2029 tot die implementatie van het Wetboek van Strafvordering te komen. Daarnaast doet de AclCT dus op aangeven van de Eerste Kamer een vervolgonderzoek, specifiek bij het OM. Zo komen we richting het einde van het jaar tot afgeronde onderzoeken.

Dan willen we ook zo snel mogelijk een reëel beeld neerleggen van de implementatie en de weg daarnaartoe. Dus: welke onderdelen zou je dan bijvoorbeeld zeker weten willen

invoeren, kan het überhaupt los van elkaar gezien worden of moeten wij het in zijn totaliteit blijven bekijken? Dat zijn hele reële vragen, die we op dit moment ook stellen in de gesprekken met de ketenpartners. Het antwoord daarop komt richting het einde van het jaar naar u toe. Dan gaan we er ook graag over in gesprek. Zoals het altijd gaat als het gaat over wetgeving, moeten we dat in de context en in zijn geheel blijven zien. Dat is juist de ambitie die we met het Wetboek van Strafvordering hebben neergelegd. Alles wat daarvan afwijkt, zou dus een grote zorg kunnen zijn bij mij. Tegelijkertijd kunnen we dit signaal dat nu afgegeven wordt, ook niet naast ons neerleggen. Daarin moeten we dus gewoon heel reëel kijken naar wat haalbaar is binnen de termijn die we daarvoor hebben gesteld.

De voorzitter:

Dan wil ik daar graag zelf, als VVD-woordvoerder, nog wel wat op zeggen, als u dat goedvindt. Ik mag sinds ik Kamerlid ben dit traject namelijk meemaken. Ik denk dat collega Sneller het al langer meemaakt. Ik waardeer de woorden van de staatssecretaris, omdat ik goed kan luisteren en ik een paar keer het woord "reëel" beluister. Er wordt dus realistisch naar gekeken. Ik zou het prettig vinden als we richting de begrotingsbehandeling enige duidelijkheid zouden kunnen hebben. Ik snap dat iedereen gemotiveerd moet blijven. Dat willen we ook, maar wij moeten ook nog een heel deel doorakkeren met elkaar, namelijk de aanvullingswetten. Ik vind dus ergens ook wel dat je op een gegeven moment duidelijk moet zijn met elkaar: we hebben ons best gedaan met z'n allen, maar er zijn een paar obstakels op de weg gekomen. Dat kan gebeuren, maar realiteit is voor iedereen goed, denk ik. Ik denk namelijk dat sommigen van ons zich de afgelopen weken flink gebogen hebben over heel complexe onderwerpen. Dat is prima, maar als het niet realiseerbaar is de komende tijd, vind ik dat we daar ook enige zorgvuldigheid in moeten betrachten met elkaar.

Staatssecretaris Van Bruggen:

Een terechte vraag. Wat mij betreft is het ook goed om daar zo snel mogelijk duidelijkheid over te hebben. Mijn zorg zit 'm in een toezegging richting een begroting terwijl die vervolgonderzoeken inzichten kunnen geven die juist bijdragen aan een goede keuze maken. Dat zou wat mij betreft dus prematuur zijn. Ik denk dat het belangrijk is dat we hierbij echt een vinger aan de pols houden. Weet dat ik het doe en dat we ook zo snel mogelijk nadat die onderzoeken er zijn duidelijkheid hebben over wat wel en niet kan en wat er nodig is om het al dan niet te halen. Ik denk dat dat het belangrijkste hier nu neer te leggen gegeven is. We kunnen nu wel zeggen "we hebben daar meer geld voor nodig", maar volgens mij is dat niet altijd de oplossing. Ik denk dat we gewoon heel goed moeten kijken naar wat we uit de onderzoeken terug zien komen en hoe we vandaaruit richting een implementatie kunnen werken, zonder de ambitie meteen los te laten. Maar ja, het woord "realiteit" is al een paar keer gevallen volgens mij.

Voorzitter. De laatste vraag gaat over de strafbeschikking en de slachtofferrechten. Dat is natuurlijk een terechte opmerking, die gemaakt werd door mevrouw Coenradie. Op het moment dat die strafbeschikking aan de orde is, hoe gaat het dan bijvoorbeeld met het horen van slachtoffers? Het is belangrijk om te weten welke vorm het OM daarvoor kiest. Die brengt het slachtoffer tijdig op de hoogte van het OM-hoorgesprek. Dat is ook een formele stap. Het slachtoffer kan zijn wensen ook kenbaar maken richting het Openbaar Ministerie, zodat bij de oplegging van die strafbeschikking juist ook rekening gehouden kan worden met de geleden schade die geuit wordt door het slachtoffer. En het slachtoffer kan stukken aanbieden ter onderbouwing van het schadeverhaal en bij de

slachtofferverklaring zoeken. Het is een heel belangrijke stap in de strafbeschikking en het afdoen daarvan, omdat we nooit de slachtofferrechten daar uiteindelijk de dupe van mogen laten zijn. Dat is volgens mij ook wat steeds in ons beleid voorop heeft gestaan en wat zeker in de afgelopen jaren een nadrukkelijke plek heeft gekregen binnen ons beleid. Uiteindelijk is het natuurlijk zo dat het Openbaar Ministerie de slachtoffers ook altijd nog kan wijzen op een klacht, zoals in artikel 12 van het Wetboek van Strafvordering wordt genoemd, maar dat is natuurlijk eigenlijk geen heel wenselijke weg. Je wilt graag dat er ruimte is voor een slachtoffer om zijn of haar verhaal te doen en daar een plek voor te vinden in de afwegingen die het OM maakt als het gaat over de strafbeschikking.

Voorzitter, dat waren mijn antwoorden.

Mevrouw **Faber** (PVV):

Ik had nog een vraag betreffende de tbs. Ik snap ook wel dat de staatssecretaris die misschien vergeten heeft, omdat het ook weer over het seponeren gaat. Een van de sepotcodes is namelijk: "In verband met een reeds lopende tbs wordt een nieuwe strafvervolgning onnodig geacht." Maar stel dat iemand om wat voor reden dan ook tbs heeft gekregen en die pleegt een nieuw delict, dan lijkt het mij toch niet handig om zo'n zaak te seponeren. Stel dat er namelijk een nieuwe veroordeling bovenop komt, dan kan dat natuurlijk wel invloed hebben op het vervolg. Bij tbs krijgen mensen op een bepaald moment namelijk verlof of ze worden ervan ontslagen. Dat lijkt me toch niet echt handig. De vraag aan de staatssecretaris is hoe men dat ziet. Is het ook voorgekomen dat er zaken zijn geseponneerd bij iemand die al tbs heeft?

Staatssecretaris **Van Bruggen**:

Ik sluit mij zeer aan bij de woorden van de minister van zo-even, omdat het natuurlijk gaat over de manier waarop het OM kan kijken naar sepot. In dit geval gaat dat dus ook om de manier waarop zij omgaan met sepot als het gaat over iemand die in tbs veroordeeld is en daar ook nog blijft. Bij tbs — daar vertel ik ook niets nieuws mee — worden die risico's constant afgewogen op het moment dat iemand een verlobbeweging zou kunnen gaan maken. Het is niet zo dat iedereen uiteindelijk uit de tbs kan. Als die maatregel niet opgeheven wordt en iemand nog te risicovol is, zullen we die tbs-maatregel namelijk zo lang mogelijk laten doorlopen. Het belangrijkste is dat ik niet ga over die sepotgrond. We kunnen misschien wel, in aansluiting op wat de minister gezegd heeft, nagaan bij het OM of dit vaak gebeurt, natuurlijk. Ik heb geen idee of dat op die manier wordt bijgehouden. Dan voegen we dat gewoon bij de antwoorden die u nog tegoeft heeft bij deze vragen over de sepotgronden.

De **voorzitter**:

Oké, dat noteren we. Mevrouw Straatman, u had al vier interrupties gehad, hè.

Mevrouw **Straatman** (CDA):

Nee, ik had een onbeantwoorde vraag.

De **voorzitter**:

Oké, oké, oké. Heel kort dan.

Mevrouw **Straatman** (CDA):

Ik had nog een vraag gesteld over het WODC-onderzoek waaruit bleek dat bij OM-

strafbeschikkingen ook gebreken voorkomen in het kader van de identiteitvaststelling bij OM- en politieverhoren. Mijn vraag was heel specifiek, namelijk als volgt. Nu doen we goed onderzoek naar foutieve tenaamstellingen bij vonnissen. Worden de strafbeschikkingen daarin ook meegenomen? Het zou natuurlijk vervelend zijn als we het voor vonnissen wel helemaal helder hebben en er straks bij strafbeschikkingen een nieuw probleem boven water komt.

De **voorzitter**:

Mevrouw **Straatman** (CDA):

Ik had nog een vraag gesteld over ...

Staatssecretaris **Van Bruggen**:

Deze vraag nemen we graag mee in het tweede termijn.

De **voorzitter**:

Oké, die is al bijna, maar dat maakt niet uit. Ik denk dat iedereen erdoorheen is. De bewindspersonen hebben alles gezegd wat zij wilden zeggen. Ik denk dat iedereen een tweede termijn wil. Dat doen we met een spreektijd van 1 minuut en 20 seconden. We beginnen bij mevrouw Faber voor haar tweede termijn.

Mevrouw **Faber** (PVV):

Dank u wel, voorzitter. Eerst wil ik natuurlijk de bewindspersonen bedanken voor de beantwoording. Het was soms een beetje duwen en trekken, maar er kwamen wel antwoorden. Ik ga de minister toch nog een keertje de volgende vraag stellen, want dat was me toch nog niet helemaal duidelijk. Krijg ik nou wel of niet een overzicht van de sepot, uitgesplitst naar alle sepotcodes per jaar van de afgelopen vijf jaar? Dat was met niet helemaal duidelijk. Ik heb van de staatssecretaris gehoord dat zij dat in ieder geval wel wil nakijken inzake tbs. Dat is heel erg mooi. Daar ben ik blij mee.

Voor de rest is het een herhaling van zetten. De minister zou namelijk zelf ook nog terugkomen op die parketmedewerkers, dus dat hoeft ik nu niet te doen. Eigenlijk is mijn vraag: gaat de minister toestaan dat parketmedewerkers zonder mandaat ook kunnen seponeren? Dat is het eigenlijk in een nutshell.

Dank u wel.

De **voorzitter**:

Mevrouw Coenradie.

Mevrouw **Coenradie** (JA21):

Ja, voorzitter. Daarop vervolgend: ik krijg ook signalen van de politie dat er veelvuldig vroegtijdig wordt beëindigd. Ik wil echt wel graag weten om hoeveel zaken het gaat. Het kan toch niet zo zijn dat de aangifte wel in behandeling wordt genomen, maar niet altijd verder wordt verwerkt? Als we het bijvoorbeeld hebben over klachten over de politie, worden die wel altijd in behandeling genomen, maar aangiftes verder niet. Dat geeft een gevoel van ongelijkheid.

Daarnaast ben ik ook wel even benieuwd wanneer we een verbeterplan mogen

verwachten als het gaat over het OM en de rechtspraak inzake de kloof in sentiment in de samenleving ten aanzien van de hoogte van de straf, de daadwerkelijke uitspraak, in combinatie met de ruimte die het Wetboek van Strafrecht geeft.

Tot slot noem ik even een onderwerp dat nog niet aan bod is gekomen, maar waar wel een grote interesse van mij ligt en dat zeer actueel is. Dat is het voorval bij het bollendak, waarbij het OM heeft aangegeven dat de betreffende agent niet onrechtmatig heeft gehandeld en dat er ook geen vervolging in zit, in tegenstelling tot de eigen politieorganisatie, die de agent echt wel laat vallen en zegt: dit oordeel staat haaks op ons oordeel. Ik ben even benieuwd hoe de minister hiertegen aankijkt, wat hij erover te zeggen heeft en wat hij zou willen zeggen tegen de betreffende agent.

Tot zover. Dank.

De voorzitter:

Oké. De minister heeft helder om welke casus het gaat, denk ik. Helder. Mevrouw Straatman.

Mevrouw **Straatman** (CDA):

Ook namens mij dank aan de minister en de staatssecretaris voor de beantwoording. Ik kijk zeer uit naar het deltaplan in Q1. Ik denk dat het ook belangrijk is dat daar die meetbare doelstellingen in zitten, en dus ook die realistische streefnormen, zodat we dat ambigue veld van nu niet meer hebben. Wat willen we halen en wat kunnen we ook halen? Ik denk dat het ook belangrijk is om op dat moment het gesprek te voeren over de vraag: wat doen we als we de realistische normen die we hebben afgesproken, niet halen. Uit de verkenning van de prestatie van de strafrechtketen bleek ook dat juist ook belangrijk is welke consequenties we daaraan verbinden.

Als tweede punt wil ik het toch nog even hebben over die verkeersboetes. Ik wil de minister toch nog één keer lastigvallen met de getallen. Ik geloof namelijk toch niet helemaal dat de cijfers en de hoogtes van de boetes helemaal losstaan van de druk op de strafrechtketen. Ook in het jaarbericht van dit jaar van het Openbaar Ministerie zie ik dat er in 2025 bijna 500.000 keer een beroep is ingesteld bij de Officier van Justitie. Dat zijn 150.000 zaken meer dan in 2021. Er is bijna 80.000 keer een zaak behandeld door de kantonrechter. Dat is praktisch 40.000 meer dan vijf jaar geleden. Daar is dus een enorm stijgende lijn in te zien. Ik kan me toch niet aan de indruk onttrekken dat het iets te maken heeft met de hoogtes en dat het toch een financiële prikkel geeft om in beroep te gaan. Er zijn heel veel aspecten in de strafrechtketen die heel lastig op te lossen zijn en waar we lang over doen, maar dit is nu net een punt dat we met goede wil wel makkelijk kunnen aanpakken, denk ik. Daar zal ik het gesprek dus over blijven voeren.

De voorzitter:

Meneer Sneller.

De heer **Sneller** (D66):

Voorzitter, voor mij heel kort. Dank aan de bewindspersonen voor de beantwoording. Er is een hoop vooruitgeschoven, grotendeels begrijpelijk. Dan gaan we het er volgens mij inhoudelijk over hebben als er kabinetsreacties en concrete voorstellen liggen.

De voorzitter:

Mevrouw Abdi.

Mevrouw **Abdi** (PRO):

Dank, voorzitter. Ik hou het ook relatief kort. Ik wil ook de bewindspersonen heel graag danken voor hun beantwoording. Ik moet zeggen dat ik soms wel het gevoel heb in een soort Hotel California te zitten als ik vragen stel en er steeds weer op wordt teruggekomen met een nieuwe brief, weer een nieuwe brief en weer een nieuwe brief. Ik wil toch even terugkomen op de WODC-onderzoeken over de selectiviteit in de strafrechtketen. Ik heb het net even opgezocht: de motie die er aanleiding voor was, dateert uit 2018. We zitten nu in 2026, eind dit jaar. Ik denk dat enige haast wel fijn is. Natuurlijk moet het zorgvuldig gebeuren, maar ik denk dat dat ook belangrijk is als je gewicht toekent aan wat hier wordt benoemd. Dan verwacht ik ook een uitgebreide en concrete reactie.

Mijn laatste punt is het volgende. De minister begon zijn bijdrage, terecht, met te zeggen dat hij ook ziet dat er veel dingen bij strafrecht liggen die op het bordje van zorg horen. De staatssecretaris zei het ook al. Ook hier had ik de vraag gesteld: wat betekent dat concreet richting de begrotingsbehandeling? Daar hoor ik namelijk niks over. Misschien worden we verrast op Prinsjesdag, maar daar ontvang ik graag iets meer duiding bij.

De **voorzitter**:

Dan ga ik zelf mijn bijdrage namens de VVD uitspreken. Uiteraard dank ik ook de bewindspersonen. Ik sluit me wel aan bij collega's Sneller en Abdi. Het gaat vaak over de strafrechtketen. Het is goed dat we dat nu ook weer met elkaar doen. Ik denk wel dat langzamerhand het moment aanbreekt dat we vooraf duidelijkheid moeten hebben over welke kant het kabinet op wil met de strafrechtketen en wat de Kamer vindt, want de beelden zijn ... Ik merk dat er eigenlijk best veel herhaling in zit.

Ik vond het erg interessant om te horen wat de minister zei over het parket Oost-Nederland. Ik weet niet of ik oneerbiedig ben als ik het een "pilot" noem, maar het is wel heel interessant. Ik hoop dat hij ons daar op enig moment ook in kan meenemen, want dat zijn interessante nieuwe dingen die je kan doen. Het leidt misschien tot goede resultaten als een parket zelf wat meer beslissingsvrijheid krijgt. Volgens mij doet de politie dit nu ook met diverse eenheden.

Dan de vervoersbewegingen, waar mevrouw Straatman aandacht voor vroeg. Ik heb daarin veel opgetrokken met het CDA de afgelopen jaren. Ik vond het nu niet helemaal het debat om daar dieper op in te gaan, maar dat ga ik zeker nog een keer doen. Criminelen hebben namelijk heel goed door dat het transport van en naar de rechtbank een zwakte blijft en maken daar misbruik van. Als je kijkt naar alle kosten die ermee gepaard gaan, van de KMar en de politie tot alles en iedereen: dat moet echt een keer ophouden. Maar daar kom ik nog een keer op terug.

Wat betreft het Wetboek van Strafvordering had de minister het over realiteit. Helder. Ik wacht het af. Ik wil wel iets meegeven, zonder afbreuk te doen aan al degenen die heel veel werk hebben verricht. Als de signalen die ik krijg kloppen, dan is er inmiddels heel veel geld uitgegeven. Ik ga nu niet strooien met bedragen, anders is het meteen een kop. Maar ik zou wel graag binnenkort inzichtelijk willen hebben waar dat geld dan aan is besteed, want een wetboek dat pas over zes, zeven, acht jaar in werking gaat terwijl er al zo veel is besteed, vind ik symptomatisch voor wat er in deze strafrechtketen

gebeurt. Ik heb het niet over tientallen miljoenen, maar over grote bedragen.

Dat was 'm van mijn kant. Minister, aan u.

Minister **Van Weel**:

Dank, voorzitter. Dank ook aan de leden voor hun inbreng in de tweede termijn. Ik ga proberen de vragen zo goed mogelijk inhoudelijk te beantwoorden zonder Hotel California op te roepen bij mevrouw Abdi, maar er zit wel herhaling in sommige van mijn antwoorden, vrees ik.

Ik zeg nogmaals toe aan mevrouw Faber dat wij met het OM gaan kijken of ze op een makkelijke manier al die sepotcodes boven water kunnen halen, maar ik maak het voorbehoud van "op een makkelijk manier". Als dat ingrijpende aanpassingen in de ICT of anderszins of hele grote administratieve lasten met zich meebrengt, dan kom ik er bij u terug. Ik zeg echter niet op voorhand toe dat we dat ook gaan doen.

De **voorzitter**:

Even kijken wat we noteren. U komt terug met ... U doet uw best, hoor ik.

Minister **Van Weel**:

De toezegging is dat ik naar het OM ga om te kijken of dit kan, en dan kom ik terug.

De **voorzitter**:

Wanneer komt u terug met een antwoord, minister?

Minister **Van Weel**:

Dat kan over een maand.

De **voorzitter**:

Perfect.

Mevrouw **Faber** (PVV):

Mag ik nog wel één opmerking daarover plaatsen?

De **voorzitter**:

Ja, heel kort.

Mevrouw **Faber** (PVV):

Als ze het voor één sepotcode kunnen doen, dan kunnen ze het technisch ook voor alle sepotcodes doen.

De **voorzitter**:

Dat neemt de minister mee in het gesprek. We wachten het briefje af; binnen een maand.

Minister **Van Weel**:

Dat lijkt logisch, maar dat weet ik niet.

Wat betreft de parketmedewerkers: kunnen ook anderen dan de officier van justitie zelf sepotbesluiten nemen? Ja, maar dat kan alleen op basis van een verleend mandaat, dat

dan ook moet zijn onderbouwd. Bovendien moet ook traceerbaar zijn — dat was een van de aanbevelingen van de pg bij de Hoge Raad — wie uiteindelijk de sepotbeslissing heeft genomen: de officier van justitie of een parketmedewerker en, zo ja, welke. Het college is daarmee aan de slag gegaan en heeft een gewijzigd modelmandaat vastgesteld. Die aanbeveling wordt ook meegenomen in het nieuwe zaakregistratiesysteem van het OM, het EMMA. Zo kunnen sepotbeslissingen echt alleen worden genomen door gemandateerde medewerkers en kan dit ook in de systemen worden teruggehaald.

Dan de vraag van mevrouw Coenradie over aangiftes die worden opgepakt daar waar het gaat om geweld tegen hulpverleners. Ik heb die signalen ook informeel gekregen. U heeft er ook vragen over gesteld. Die hebben we ofwel beantwoord of de antwoorden komen er nog aan. Maar het beeld dat die zaken niet zouden worden opgepakt, of niet met serieusheid, wordt niet herkend in de cijfers. Ik kan toezeggen dat we het inzicht daarin meenemen samen met de kloof die we dichten, want het hangt natuurlijk met elkaar samen. Ik heb inderdaad gezegd dat ik dat voor het einde van dit jaar aan u doe toekomen.

Wat betreft het Bollendak: ik ben heel blij voor de betrokken agent dat er uiteindelijk niet tot vervolging wordt overgegaan en dat de toepassing van het geweld in dit geval als adequaat is beoordeeld. Ik sta uiteraard altijd voor politieagenten die onder moeilijke omstandigheden besluiten moeten nemen, waarbij bovendien heel vaak maar een deel van het gebeurde achteraf viraal gaat op het internet. Dat heeft een enorme impact op agenten. Het geeft ook zelden een goed beeld van wat er werkelijk is gebeurd.

Mevrouw **Coenradie** (JA21):

Ik ben echt heel erg verheugd met deze woorden, omdat deze steun verder gaat dan alleen het bereiken van de mensen die hier in de zaal zitten. Deze steun en woorden bereiken ook de betreffende agenten en bereiken ook heel veel dienders die zich hier zorgen om maken. Mijn zorg zit 'm vooral in het feit dat zijn eigen organisatie niet achter deze agent is gaan staan en heeft aangegeven dat het oordeel haaks staat op hun eigen bevindingen. Ik ben toch wel heel erg benieuwd hoe de minister daarop reflecteert, want ik zie daar een toch wel heel vervelende discrepantie in.

Minister **Van Weel**:

Dit laat ik echt aan de politie. De politie heeft haar eigen onderzoek uitgevoerd; ik reageer nu op de uitspraak van het OM. Dat is mijn appreciatie zoals u 'm heeft gehoord.

Mevrouw **Faber** (PVV):

Ik heb nog een klein puntje. Ik ben het net vergeten te zeggen, maar ik wil graag een tweeminutendebat aanvragen. Dat was ik net vergeten.

De **voorzitter**:

We gaan het regelen. De minister.

Minister **Van Weel**:

Ik had nog één vraag, van mevrouw Straatman, over de boetes. U zegt: ik kan me niet aan de schijn onttrekken dat hier een financiële drive achter zit, of dat het komt door de hoogte. Dat is niet het beeld dat we hebben. Laat ik het zo zeggen. De stijging die u ziet, heeft ook te maken met de stijging van het aantal controles dat we uitvoeren. We

hebben de flexflitsers, de mobiele flitsers, die enorm zijn toegenomen. Dat leidt dus ook tot heel veel meer boetes. Zoals ik al zei, komt 7% daarvan uiteindelijk terecht in de strafrechtketen. Een groot deel van de stijging kunt u daaraan toeschrijven. Dat staat los van mijn wederom uitgestrekte hand om gezamenlijk te kijken naar meer balans zonder grote financiële belasting.

De voorzitter:

Dank u. De staatssecretaris voor haar tweede termijn.

Staatssecretaris Van Bruggen:

Voorzitter, dank u wel. Er waren nog twee vragen voor mij. De eerste, van mevrouw Straatman, gaat over die OM-strafbeschikking, die identiteitsvaststelling. We kijken naar de tenaamstelling op vonnissen; hoe werkt dat dan eigenlijk bij een strafbeschikking? Het OM kan zelf die strafbeschikking aanpassen, dus er is eigenlijk geen sprake van dat het op die manier via een nieuw vonnis geregeld zou moeten worden. Daarom wordt dat ook in die zin niet meegenomen. Zij hebben de ruimte om dat zelf aan te passen.

Mevrouw Straatman (CDA):

Ik begrijp dat het technisch niet nodig is dat het via de rechter gaat. De vraag is natuurlijk of het OM het altijd weet als er een foutieve tenaamstelling is bij een OM-strafbeschikking. Wordt daar, gezien de problemen die we hebben gezien bij foutieve tenaamstellingen op vonnissen, ook onderzoek naar gedaan bij strafbeschikkingen, nu dit zo'n conclusie is uit het WODC-rapport?

Staatssecretaris Van Bruggen:

Nee, er is geen onderzoek, maar ook geen aanleiding om onderzoek te doen. Die aanleiding hebben we natuurlijk wel degelijk gehad bij Justid en alles wat er richting de vonnissen ging, maar die hebben we bij het OM niet.

Dan de vraag van de heer Ellian zelf, als voorzitter in de rol van woordvoerder. U heeft gevraagd naar inzicht in wat er al is uitgegeven als het gaat over het nieuwe Wetboek van Strafvordering. Er zijn middelen voor beschikbaar gesteld; wat hebben we nu eigenlijk al besteed? Het is belangrijk om daar inzicht in te geven. Wat mij betreft zou dat tegelijk kunnen met de uitkomst van de onderzoeken die we aan het eind van het jaar verwachten, zodat we daarbij een beeld geven van wat het tot nu toe heeft gekost. Laat ik daarbij wel zeggen: een euro kan dan ook iets hebben opgeleverd, namelijk inzicht in welke kant het opgaat. Maar dat zou het moment zijn dat ik het inzicht ook bij de partijen heb opgehaald en daar een beeld van kan geven.

Dat was het, voorzitter.

De voorzitter:

Oké, daar ga ik even over nadenken. Ik kijk even rond. Hebben we alles afgehandeld met elkaar? Ik denk het wel. Ik ga de toezeggingen doen. Er is een tweeminutendebat aangevraagd door mevrouw Faber. Dat geleiden we door naar de Griffie plenair.

- De minister van Justitie en Veiligheid zegt toe dat de Kamer deze maand een brief ontvangt over de complexiteit van het onderbrengen van de ICT van het OM bij het shared service center.

Minister **Van Weel**:

Dat is een bredere brief over de ICT bij het OM. Daar zullen we deze vraag in meenemen. Anders klinkt het als een toezegging in een bepaalde richting.

De **voorzitter**:

Helder.

- De Kamer ontvangt nog dit jaar een brief over de vervolgstappen over maximumstraffen en/of minimumstraffen naar aanleiding van het WODC-rapport.

Dat is eigenlijk de beleidsreactie die we eind dit jaar nog krijgen.

- De Kamer ontvangt uiterlijk in Q3 een beleidsreactie op de OM-strafbeschikkingen.
- De Kamer ontvangt uiterlijk in het vierde kwartaal van dit jaar de beleidsreactie op het WODC-rapport Selectiviteit in de strafrechtketen.

Mevrouw Coenradie.

Mevrouw **Coenradie** (JA21):

Ja, op het tweede punt. Volgens mij zou daar ook het geweld tegen politieambtenaren in worden meegenomen.

De **voorzitter**:

Ja. Ik zie dat beide bewindspersonen knikken, dus dat gaat goed.

- De minister van Justitie gaat met het Openbaar Ministerie kijken naar een mogelijk overzicht van de sepot, uitgesplitst naar alle sepotcodes per jaar over de afgelopen vijf jaar, en komt binnen een maand met een brief over de mogelijkheden.

Het gaat er dus niet over dat het meteen gaat gebeuren, maar over de mogelijkheden.

- De minister komt voor het einde van het jaar met een brief over de kloof tussen het sentiment in de samenleving over de hoogte van straffen en de ruimte in het Wetboek van Strafrecht.

Dan de staatssecretaris. De Kamer wordt ...

Minister **Van Weel**:

Excuus, voorzitter. Die vorige hing samen met de kloof.

De **voorzitter**:

Even kijken. Dus we hadden de maximumstraffen. Daar zit die kloof in. Helder.

Minister **Van Weel**:

Dat is de kloof. Dat is dus één toezegging.

De **voorzitter**:

Helder. Ik ben in de war door "maximumstraffen", omdat je zou denken aan minimumstraffen. Dat is het punt waar je naartoe wil. Maar volgens mij snappen we elkaar.

- De Kamer wordt geïnformeerd bij voortgang op het dossier van de aanvullende rechtelijke procedure die de correctie van tenaamstellingen moet versnellen.
- De Kamer krijgt uiterlijk aan het eind van het jaar inzicht in waar het geld aan is besteed bij het nieuwe Wetboek van Strafrecht, dus bij de modernisering.

Staatssecretaris **Van Bruggen**:

Ja, en aanvullend inzicht in wat er uit de onderzoeken gekomen is. Het is eigenlijk een package deal.

De **voorzitter**:

Dat is helder.

Dan ga ik de bewindspersonen danken voor hun aanwezigheid. Volgens mij gaat u plenair nog even door. Ik dank de aanwezige collega's en uiteraard de geïnteresseerden in de zaal. Ik hoop dat u het een beetje leuk vond en dat u een beetje een goede indruk heeft van het werk dat wij doen. Uiteraard dank ik degenen die op andere wijze dit debat gevolgd hebben. Onze ondersteuning dank ik, en de ondersteuning van de bewindspersonen. Dan sluit ik de vergadering.

Sluiting 18.53 uur.